

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Μαρία Βερυκίου | Χρήστος Γκίκας | Ελένη Καβουριάδου
Μαρία Κουτσοκέρα | Μαρία Παπαϊωάννου | Γιούλη Χρήστου

Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Η Γλώσσα μου

Βιβλίο μαθητή/μαθήτριας

ΠΡΩΤΟ ΤΕΥΧΟΣ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Η Γλώσσα μου

Βιβλίο μαθητή/μαθήτριας

ΠΡΩΤΟ ΤΕΥΧΟΣ

Επιστημονική Επιτροπή Αξιολόγησης

Συντονιστής / Αξιολογητής

Χρήστος Βιδάκης

Εν ενεργεία εκπαιδευτικός

Αξιολογήτρια

Μάρθα Χριστοπούλου

Εν ενεργεία εκπαιδευτικός

Αξιολογητής

Ιωάννης Λαζαρίδης

Εν ενεργεία εκπαιδευτικός

Τεχνικός Εμπειρογνώμονας

Σαράντης Τούλης

Πτυχιούχος Πληροφορικής

Επικουρικός Εμπειρογνώμονας

Νικόλαος Αντζόπουλος

Διπλωματούχος τεχνολογίας γραφικών τεχνών

**Υπεύθυνη Διδακτικού Πακέτου
για το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής**

Παναγιώτα Μίνη

Σύμβουλος Β΄ ΙΕΠ

Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή, Αξιολόγηση και Ένταξη διδακτικών βιβλίων στο Μητρώο Διδακτικών Βιβλίων και στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Διδακτικών Βιβλίων» με κωδικό ΟΠΣ 6010165 στο Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή» 2021-2027

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Σπυρίδων Δουκάκης

Πρόεδρος του Δ.Σ. του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Υπεύθυνος Πράξης

Διονύσιος Μουρελάτος

Σύμβουλος Α΄ του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Αναπληρωτής Υπεύθυνος Πράξης

Στυλιανός Μαυρατζάς

Σύμβουλος Α΄ του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

**«Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης»
και το Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή»**

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων
και Αθλητισμού

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Μαρία Βερυκίου | Χρήστος Γκίκας | Ελένη Καβουριάδου
Μαρία Κουτσοκέρα | Μαρία Παπαϊωάννου | Γιούλη Χρήστου

Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Η Γλώσσα μου

Βιβλίο μαθητή/μαθήτριας

ΠΡΩΤΟ ΤΕΥΧΟΣ

ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΗ
ΟΜΑΔΑ

Μαρία Βερυκίου, Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΠΕ 70), ΒΑ Σπουδές στον Ευρωπαϊκό Πολιτισμό, Μετ Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης Ατόμων με Προβλήματα Προφορικού και Γραπτού Λόγου

Χρήστος Γκίκας, Εκπαιδευτικός Πληροφορικής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, MSc Ηλεκτρονικής και Ραδιοηλεκτρολογίας ΕΚΠΑ

Ελένη Καβουριάδου, Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΠΕ 70)

Μαρία Κουτσοκέρα, Εκπαιδευτικός ΠΕ 70, MSc Στρατηγικές Διαχείρισης Περιβάλλοντος-Καταστροφών-Κρίσεων, υποψήφια Διδάκτωρ του Παιδαγωγικού Τμήματος, Πανεπιστημίου Αιγαίου

Μαρία Παπαϊωάννου, Σύμβουλος Εκπαίδευσης ΠΕ70

Β΄ Αθήνας, Καθηγήτρια – Σύμβουλος του ΕΑΠ, ΜΑ Ανάπτυξη Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων, PhD Εκπαιδευτική Διοίκηση

Γιούλη Χρήστου, Εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΠΕ70.50), MSc Ειδική Εκπαίδευση

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Μαρία Παπαϊωάννου

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ - ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

ΕΚΔΟΣΗΣ

ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Σίνος Γκιώκας, Φυσικός

Τέτη Παλαιοθοδώρου, Φιλολόγος

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΝΤΥΠΟΥ

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ

ΜΑΚΕΤΑ - ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ

Έφη Κοκκινάκη

Μαρία Παπαδάκη, Γραφικές τέχνες

Μαρία Παπαδάκη, Γραφικές τέχνες

Μαρία Παπαδάκη, Γραφικές τέχνες

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ

ΣΥΛΛΗΨΗ – ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΨΗΦΙΑΚΩΝ

ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ

ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ

Συγγραφική ομάδα

Χρήστος Γκίκας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η ταυτότητα του βιβλίου6

1η ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ

A. Πρώτη μέρα στο σχολείο	11
B. Εγώ και η οικογένειά μου	18
Γ. Παίζοντας με τους φίλους μου	25
Δ. Επαναληπτική ενότητα	32

2η ΕΝΟΤΗΤΑ Η ΣΧΕΣΗ ΜΟΥ ΜΕ ΤΑ ΖΩΑ

A. Υιοθετώ ένα αδέσποτο.....	38
B. Σκύλοι βοηθοί	45
Γ. Ζώα και φυσικές καταστροφές.....	50
Δ. Επαναληπτική ενότητα	55

3η ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΠΕΤΕΙΟΙ ΚΑΙ ΓΙΟΡΤΕΣ

A. Επέτειος 28ης Οκτωβρίου	61
B. Επέτειος Πολυτεχνείου	69
Γ. Χριστούγεννα	73
Δ. Επαναληπτική ενότητα	80

Γλωσσάριο83

Οδηγός για τον εκπαιδευτικό

Δομή και περιεχόμενο
νέων βιβλίων Γλώσσας.

Προτάσεις για ανάγνωση
βιβλίων/εκτεταμένων
κειμένων.

Ξεφυλλίζοντας αυτό το βιβλίο...

Πριν από κάθε δραστηριότητα υπάρχουν σήματα.
Κάθε σήμα σου δείχνει να κάνεις κάτι διαφορετικό:

Προφορική
δραστηριότητα

Δραστηριότητα
ανάγνωσης

Γραπτή
δραστηριότητα

Δραματοποίηση

Ακουστική
δραστηριότητα

Ομαδική
δραστηριότητα

Ομαδική εργασία
πρότζεκτ

Ψηφιακή
δραστηριότητα

Ανακαλύπτω τις ενότητες...

Στην πρώτη σελίδα κάθε ενότητας παρουσιάζονται:

Ο τίτλος της ενότητας

ΓΛΩΣΣΑ Γ' ΤΑΞΗ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ
1η ΕΝΟΤΗΤΑ
ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ

Οι στόχοι της ενότητας

Σε αυτή την ενότητα θα μάθεις:

- Να αναγνωρίζεις και να εκφράζεις τα συναισθήματά σου.
- Να ερμηνεύεις συναισθήματα σε μια εικόνα με πρόσωπα.
- Να φτιάχνεις έναν κατάλογο.
- Να γράφεις μια ευχετήρια κάρτα.
- Να γράφεις μια ανακοίνωση.
- Να σχεδιάζεις μια πρόσκληση.
- Να περιγράφεις ένα οικείο σου πρόσωπο.
- Να περιγράψεις το τέλος μιας ιστορίας.

Οι τίτλοι των υποενότητων

A. Πρώτη μέρα στο σχολείο
B. Εγώ και η οικογένειά μου
Γ. Παίζοντας με τους φίλους μου
Δ. Επαναληπτική ενότητα

Λέξεις-κλειδιά

η οικογένειά μου, το σχολείο μου, οι φίλοι μου

Το ψάρεμα της ημέρας,
Άρθουρ Έλστον, 1902

Πληροφορίες εικόνας

Ο αριθμός της σελίδας

10

Το βιβλίο της Γλώσσας αποτελείται από:

Το Βιβλίο Μαθητή (3 τεύχη)

Το Τετράδιο Εργασιών (2 τεύχη)

Το Τετράδιο Εργασιών

Ακολουθεί τις ενότητες και υποενότητες του Βιβλίου Μαθητή

Έχει δραστηριότητες

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΥ

και **ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑΣ**

έντυπες και ψηφιακές

ΓΛΩΣΣΑ Γ' ΤΑΞΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

1η ΕΝΟΤΗΤΑ
ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ

A. Πρώτη μέρα στο σχολείο

Σε αυτή την ενότητα θα μάθεις:

- Να συλλαβίζεις πολυσύλλαβες λέξεις με δύο και τρία σύμφωνα.
- Να τονίζεις πολυσύλλαβες λέξεις.
- Να ξεχωρίζεις πότε μία λέξη παίρνει δύο τόνους.

ΑΣΚΗΣΗ 1 Χώρισε τις παρακάτω λέξεις σε συλλαβές.

α) ντροπή β) αγκαλιά γ) καρπούζια
δ) μπράβο ε) ευτυχισμένος στ) δακρύζω

α) _____
β) _____
γ) _____
δ) _____
ε) _____
στ) _____

Σε αυτή την ενότητα έμαθα:

Πολύ

Λίγο

Καθόλου

Να συλλαβίζω πολυσύλλαβες λέξεις με δύο και τρία σύμφωνα.

Να τονίζω πολυσύλλαβες λέξεις.

Να γνωρίζω πότε μία λέξη παίρνει δύο τόνους.

Έχει πίνακα αυτοαξιολόγησης

1η ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ

- A. Πρώτη μέρα στο σχολείο
- B. Εγώ και η οικογένειά μου
- Γ. Παίζοντας με τους φίλους μου
- Δ. Επαναληπτική ενότητα

Λέξεις-κλειδιά

η οικογένειά μου, το σχολείο μου,
οι φίλοι μου

Σε αυτή την ενότητα
θα μάθεις:

- Να αναγνωρίζεις και να εκφράζεις τα συναισθήματά σου.
- Να ερμηνεύεις συναισθήματα σε μια εικόνα με πρόσωπα.
- Να φτιάχνεις έναν κατάλογο.
- Να γράφεις μια ευχετήρια κάρτα.
- Να γράφεις μια ανακοίνωση.
- Να σχεδιάζεις μια πρόσκληση.
- Να περιγράφεις ένα οικείο σου πρόσωπο.
- Να περιγράφεις το τέλος μιας ιστορίας.

Το ψάρεμα της ημέρας,
Άρθουρ Έλσλι, 1902

- 1** Σάρωσε για να ακούσεις τα συναισθήματα ενός παιδιού την πρώτη μέρα της σχολικής χρονιάς και απάντησε στις παρακάτω ερωτήσεις.

Α. Πρώτη μέρα στο σχολείο

- α)** Ποια συναισθήματα νιώθει το παιδί;
β) Γιατί είπε στη γιαγιά του ότι δε θυμόταν τι έκανε στο σχολείο;

- 2** Σάρωσε για να εντοπίσεις τα συναισθήματα της πρώτης μέρας.

- 3** Παρατήρησε τον πίνακα και απάντησε στις ερωτήσεις.

- α)** Τι νομίζεις ότι νιώθει το κορίτσι του πίνακα; Πώς το κατάλαβες;
β) Έχεις νιώσει το ίδιο; Σε ποια περίπτωση;

© www.nationalgallery.gr

- 4** Αναζήτησε στο διαδίκτυο την ορχηστρική μουσική του Μπιζέ *Carmen-Prélude*.

Κορίτσι στην ακρογιαλιά,
 Θάλεια Φλωρά Καραβία

- 5** Ποιο συναίσθημα νομίζεις ότι περιγράφει αυτή η μουσική;

Ο Νότης

Ο Νότης φοράει καινούργια αθλητικά παπούτσια. Του αρέσουν πολύ και τα κοιτάει συνέχεια. Έχουν κόκκινους κύκλους, όπως και τα μάγουλά του αυτή τη στιγμή. Είναι κι ο ίδιος καινούργιος. Τον κοιτάζουν με περιέργεια τα άλλα παιδιά μέσα στην τάξη.

Ντρέπεται και σκύβει το κεφάλι να ξαναδεί τα παπούτσια του.

Καινούργια γειτονιά, καινούργια σχολική χρονιά, καινούργιοι συμμαθητές, καινούργια δασκάλα, καινούργια βιβλία. Όλα καινούργια. Μέσα του νιώθει περίεργα. Ένταση και αγωνία. Είναι όπως στα γενέθλιά του, όταν έρχεται η στιγμή να **ξετυλίξει** τα δώρα του. Σε κάθε πακέτο κι ένα διαφορετικό

τυλίγω - ξετυλίγω: Βρες και άλλα ζευγάρια λέξεων που να δείχνουν αντίστροφες πράξεις.

κολλάω -
κλειδώνω -
στραβώνω -
ξετρυπώνω -
ξεσκάω -

συναίσθημα. Άλλες φορές χαρά, άλλες απογοήτευση. Κάποιες φορές μπορεί να ξαφνιαστεί, κάποιες φορές μπορεί να μην είναι **έκπληξη**. Πάντως, όλα τα δώρα του λαχταράει να τα ανοίξει.

Η δασκάλα τούς μοιράζει τον κατάλογο με τα απαραίτητα για τη νέα χρονιά. Εντάξει, αυτό το κάνουν κάθε χρόνο. Πάνε μαζί με τη μαμά και αγοράζουν μολύβια, γόμες, πράσινα και κίτρινα τετράδια, μπλοκ ζωγραφικής. Ο Νότης αρχίζει να τον διαβάζει. Και τότε, ένα μεγάλο χαμόγελο σχηματίζεται στο προσωπάκι του. Ανακούφιση. Είναι σίγουρος ότι θα περάσει μια καταπληκτική χρονιά!

Τι θα χρειαστώ στην Γ' τάξη

1 γόμα λευκή	Για να σβήνω τις άσχημες σκέψεις.
1 μαρκαδόρο υπογράμμισης	Για να υπογραμμίζω μόνο τα σημαντικά.
1 φάκελο κόκκινο	Για να βάζω μέσα τη χαρά μου.
1 φάκελο πράσινο	Για να βάζω τα όνειρά μου.
1 πυροτέχνημα	Για να σκάει στον ουρανό τον θυμό μου.
1 πούπουλο γαργαλήματος	Για να γελάω με τους φόβους μου.
1 καρφίτσα	Όταν με τσιμπάει η ζήλια, να την τσιμπάω κι εγώ.
1 ηλιαχτίδα	Για να μου στεγνώνει τα δάκρυα όταν νιώθω λύπη.
1 ωκεανό	Για να χωράει την αγάπη.
1 γαλάζια ξυλομπογιά	Για να ζωγραφίζω τη λέξη «συγγνώμη» και τη λέξη «ευχαριστώ».
Γράψε ό,τι άλλο νομίζεις.	

Συγγραφική ομάδα

6 Διάβασε το κείμενο της σελίδας 12 και απάντησε στις ερωτήσεις.

- Πώς λέγεται ο καινούργιος μαθητής;
- Γιατί είναι κόκκινα τα μάγουλά του;
- Τι κάνει κάθε χρόνο με τη μαμά του όταν ανοίγουν τα σχολεία;
- Γιατί ο Νότης χαμογελά όταν διαβάζει τον κατάλογο που τους μοίρασε η δασκάλα;

7 Σάρωσε για να βρεις όλα όσα είναι καινούργια για τον Νότη.

8 Διάβασε με προσοχή τον παραπάνω κατάλογο και γράψε πέντε συναισθήματα που εντοπίζεις.

- α)
- β)
- γ)
- δ)
- ε)

9 Διάλεξε ένα χρώμα για κάθε συναίσθημα που εντόπισες και χρωμάτισε τον κύκλο που βρίσκεται δίπλα του.

10 Βάλε \checkmark στο σωστό κουτάκι.

	Σ	Λ
Όλα όσα περιέχει ο κατάλογος που διάβασε ο Νότης μπορούν να αγοραστούν από το βιβλιοπωλείο της περιοχής του.		
Με τη μαμά του κάθε χρόνο αγοράζουν τα απαραίτητα σχολικά είδη.		
Ο Νότης πήγαινε σε άλλο σχολείο την προηγούμενη χρονιά.		
Στα γενέθλιά του παίρνει πάντα τα ίδια βαρετά δώρα.		
Στα γενέθλιά του λαχταράει να ανοίξει όλα τα δώρα του.		
Τα μαθήματα θα γίνονται στην ίδια αίθουσα με πέρυσι.		

11 Διαβάστε στην ομάδα σας τις παρακάτω ερωτήσεις και απαντήστε.

α) Γιατί ο Νότης ντρέπεται;

.....

β) Γιατί ο Νότης ένιωθε αγωνία;

.....

γ) Γιατί ο Νότης ένιωσε τελικά ανακούφιση;

.....

12 Θεατρικό παιχνίδι «Παρουσίαση συναισθήματος». Κάποιο παιδί θα διαλέξει ένα συναίσθημα από το συννεφάκι και θα το παρουσιάσει στην ομάδα του χωρίς να μιλάει, κάνοντας μόνο εκφράσεις προσώπου και κινήσεις. Το παιδί που θα μαντέψει πρώτο το συναίσθημα γίνεται ο επόμενος παρουσιαστής συναισθημάτων. Κερδίζει η ομάδα που θα παρουσιάσουν όλα τα μέλη της συναισθήματα, στον πιο σύντομο χρόνο.

13 Η δασκάλα του Νότη δίνει κάποια εργαλεία για να διαχειρίζονται οι μαθητές και οι μαθήτριές της τα συναισθήματά τους. Συμπλήρωσε τον κατάλογο με τα εργαλεία και τη χρήση τους.

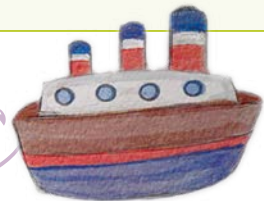
ΕΡΓΑΛΕΙΟ	ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑ
Χρειάζεσαι μια ηλιαχτίδα.
.....	Όταν νιώθεις ευγνωμοσύνη και θες να εκφράσεις με κάθε τρόπο ένα μεγάλο «ευχαριστώ!»
Χρειάζεσαι ένα πούπουλο.

14 Τα παιδιά στην τάξη του Νότη σκέφτηκαν κι άλλα εργαλεία. Μπορείτε με την ομάδα σου να γράψετε πώς θα μπορούσαν να τα χρησιμοποιήσουν για να εκφράσουν τα συναισθήματά τους;

μαξιλάρι, μικρόφωνο, βαρκούλα

.....
.....
.....
.....

15 Μίλησε για συναισθήματα που ένιωσες στο σχολείο. Συμπλήρωσε τις προτάσεις και –αν θες– διάβασε στην τάξη τι έγραψες.

α) Ένιωσα χαρά όταν

β) Ένιωσα λύπη όταν

16 Σκέψου και γράψε μια περίπτωση στην οποία θα μπορούσε κάποιος να νιώσει τα παρακάτω συναισθήματα.

φόβο: Θα μπορούσε κάποιος να νιώσει φόβο αν

ευτυχία:

ζήλια:

ευγνωμοσύνη:

“ Β. Εγώ και η οικογένειά μου ”

Η αγαπημένη της γιαγιάς

Γ. Ιακωβίδης, 1883, λάδι σε μουσαμά

© www.nationalgallery.gr

1 Σάρωσε για να δεις καλύτερα τον πίνακα. Στη συνέχεια απάντησε στις παρακάτω ερωτήσεις.

- α) Ποια πρόσωπα βλέπεις στην εικόνα;
- β) Ποια νομίζεις ότι είναι η σχέση των δύο προσώπων;
- γ) Παρατήρησε την έκφραση της γιαγιάς. Πού κοιτάει; Τι δείχνει το βλέμμα της;
- δ) Ποιο συναίσθημα παρουσιάζεται στον πίνακα;

2 Ποια συναισθήματα μπορούν να υπάρχουν ανάμεσα σε:

- α) μεγαλύτερα και μικρότερα αδέρφια;
- β) γιαγιάδες-παππούδες και εγγόνια;
- γ) γονείς και παιδιά;

3 Τι μοιράζεται καθημερινά μια οικογένεια;

Ο παππούς

Πολλές φορές παίζαμε κρυφτό. Πρώτα τα φύλαγε ο παππούς. Στην αρχή, επειδή δεν ήξερα όλους τους αριθμούς, μέτραγε αργά μέχρι το τρία:

– Ένααααααα... δύοοοοοοοο... τρίααααααα...

Άλλοτε πάλι, επειδή δεν **πρόφταινα** να κρυφτώ, έλεγε αργά ένα τραγούδι που είχε μέσα αριθμούς:

– Τρία παιδιά, τρία παιδιά Βολιώτικαααα...

Συνήθως **κρυβόμουν** πίσω από το μπαούλο. Ο παππούς το ήξερε αλλά έκανε ότι έψαχνε σε όλα τα άλλα μέρη εκτός από εκεί. Μετά τα φύλαγα εγώ. Δυσκολευόμουν πολύ να τον βρω. Η ώρα περνούσε κι εγώ ανησυχούσα.

– Παππού; Πού είσαι;

Εκείνος τότε **πεταγόταν** από την κρυψώνα του και με τρόμαζε:

Τι σημαίνει η λέξη
«πεταγόταν»;

- α) Εμφανιζόταν ξαφνικά.
- β) Έχανε το μέρος που κρυβόταν.

– Μπου!... Χα, χα, χα!... Τρόμαξες, μικρέ, ε;

Μετά ερχόταν η μεγάλη στιγμή. Ο παππούς με έπαιρνε από το χέρι και με πήγαινε

στην Κίκα. Κίκα έλεγε ένα μεγάλο φυτό που μεγάλωνε σε μια μεγάλη γλάστρα, στον κήπο. Τι μόνο του δηλαδή, που ο παππούς τού έκανε συνεχώς παρέα. Το πότιζε, το χαίδευε και του μιλούσε σαν να ήταν άνθρωπος.

Κώστας Πούλος, *Παππού;* Μεταίχιμο, 2015

4 Διάβασε το κείμενο και απάντησε στις ερωτήσεις.

- α) Με ποιον παίζει κρυφτό το παιδί;
- β) Πάει σχολείο; Πόσων χρονών είναι; Πώς το κατάλαβες;
- γ) Ποια είναι η Κίκα;
- δ) Ποιος είναι ο συγγραφέας της ιστορίας;

5 Βάλε ✓ στο σωστό κουτάκι.

	Σ	Λ
Στην αρχή, επειδή κουραζόταν να πει όλους τους αριθμούς, μέτραγε αργά μέχρι το τρία.		
Δυσκολευόμουν πολύ να βρω πού κρύβεται.		
Κίκα έλεγε ένα μεγάλο φυτό που μεγάλωνε σε μια μεγάλη γλάστρα.		
Επειδή δεν πρόφταινα να κρυφτώ, έλεγε αργά ένα τραγούδι που είχε μέσα γράμματα.		
Ο παππούς έψαχνε παντού αλλά δεν ήξερε την κρυψώνα μου.		

6 Συνδύασε τη φράση με το συναίσθημα που περιγράφει.

Ο παππούς και το εγγονάκι
γελάνε με τα αστεία τους.	■		■	αγάπη
Ο παππούς πετάγεται ξαφνικά
μπροστά στο παιδί.	■		■	χαρά
Ο παππούς δίνει στο παιδί
όλη την προσοχή του και
φροντίζει να περνάει καλά
και να μη νιώσει λυπημένο.	■		■	έκπληξη
Το παιδί καταλαβαίνει
την αγάπη και τη φροντίδα
του παππού και νιώθει όμορφα,
γι' αυτό θέλει να του επιστρέφει
αυτή την αγάπη.	■		■	ευγνωμοσύνη

7 Διάβασε τις προτάσεις και γράψε τι δείχνει κάθε συμπεριφορά.

α) Ο παππούς φροντίζει το φυτό και του αφιερώνει χρόνο:

.....

β) Ο παππούς έπαιξε με τέτοιο τρόπο ώστε το παιδί να μη νιώσει ότι δεν τα καταφέρνει το ίδιο τόσο καλά:

.....

8 Πώς περνούσε τον χρόνο του ο παππούς με την Κίκα;

.....

.....

.....

9 Φαντάσου τον παππού με το παιδάκι λίγα χρόνια αργότερα, όταν εκείνο θα ήταν στην ηλικία σου. Συζήτησε μαζί με την ομάδα σου και γράψτε πώς θα περνούσαν μαζί τον χρόνο τους.

α) Πού θα μπορούσαν να πάνε μαζί;

.....

.....

.....

β) Τι παιχνίδια θα μπορούσαν να παίξουν μαζί;

.....

.....

.....

γ) Τι θα μπορούσε να μάθει στο παιδί ο παππούς;

.....

.....

.....

δ) Σε τι θα μπορούσε το παιδί να βοηθάει τον παππού;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ε) Τι άλλο θα μπορούσαν να κάνουν μαζί ο παππούς με το παιδί;

.....

.....

.....

10

Ο παππούς και το εγγονάκι είναι μέλη μιας οικογένειας. Ποια άλλα μέλη μπορεί να έχει η οικογένειά τους;

.....

.....

.....

.....

11 Ζωγράφισε τον εαυτό σου με κάποιον ή κάποιους από την οικογένειά σου.

12 Σκέψου ένα μέλος από την οικογένειά σου και παρουσιάσέ το στην τάξη.

- Τίτλος: *(το πρόσωπο που θα παρουσιάσεις)*

.....

- Ποιο είναι το όνομά του;

.....

- Τι σχέση έχει μαζί σου; *(αδελφάκι κ.λπ.)*

.....

- Ποια είναι η ηλικία του;

.....

- Τι εμφάνιση έχει; *(ύψος, χρώμα ματιών, μαλλιά, φοράει γυαλιά, έχει μουστάκι κ.λπ.)*

.....

- Ποιες συνήθειες έχει; *(δουλεύει, πάει σχολείο, του αρέσουν τα σπορ, διαβάζει, μαγειρεύει κ.λπ.)*

.....

- Πώς περνάτε όταν είστε μαζί; Τι κάνετε;

.....

- Σου αρέσει να περνάς χρόνο μαζί του; Γιατί;

.....

- Σου αρκεί ο χρόνος μαζί του ή θα ήθελες περισσότερο/λιγότερο; Γιατί;

.....

- Τι θα του έλεγες για να του εκφράσεις τα συναισθήματα που νιώθεις;

.....

Γ. Παιζοντας με τους φίλους μου

1

Σάρωσε για να παρακολουθήσεις ένα απόσπασμα από το βιβλίο *Του σκοινιού τα μανταλάκια* (Πατάκης, 2011).

2

Αφού διαβάσεις το απόσπασμα του βιβλίου, απάντησε στις ερωτήσεις.

- α) Τι θυμίζουν τα μανταλάκια στο σκοινί;
- β) Γιατί τσακώνονται τα μανταλάκια;
- γ) Νομίζεις ότι όλες τις εποχές τσακώνονται; Γιατί;
- δ) Τι φαντάζεσαι ότι γίνεται όταν απλώνονται τα βαριά ρούχα;
- ε) Τι ενώνει μια παρέα;

© Πέτρος Μπουλούμπασης
<https://mikropragmata.lifo.gr>

3

Τι συναισθήματα νιώθεις εσύ όταν με την παρέα σου...

- τσακώνεστε
- λέτε ενοχλητικά πειράγματα
- φέρεστε με αγένεια ή αδιαφορία
- καταφέρνετε μια νίκη
- μοιράζετε ένα μυστικό
- γελάτε με ένα αστείο
- παίζετε ένα ωραίο παιχνίδι
- κρατιέστε σφιχτά από τα χέρια για να περπατήσετε σε ένα έδαφος που γλιστράει
- αγκαλιάζετε για να γιορτάσετε μια χαρούμενη στιγμή

4 Σκέψου και πες μια φράση που θα έλεγες σε ένα φιλαράκι σου αν έβλεπες...

- να είναι στενοχωρημένος γιατί έκανε κάτι λάθος.
- πως έχει άγχος ότι δεν θα τα καταφέρει.
- να χαίρεται γιατί τα κατάφερε σε κάτι.
- να έχει ένα ολοκαίνουργιο αντικείμενο.

Τα γενέθλια της Άννας Μαρίας

Σήμερα το απόγευμα, με έχει καλέσει για τα γενέθλιά της η Άννα Μαρία. Η Άννα Μαρία είναι ένα κορίτσι, αλλά είναι πολύ όμορφη. Έχει όμορφα ξανθά μαλλιά, γαλανά μάτια, μάγουλα κατακόκκινα και είναι η κόρη του κυρίου Κουρτεπλάκ και της κυρίας Κουρτεπλάκ που μένουν δίπλα μας. Ο κύριος Κουρτεπλάκ είναι **υπεύθυνος** σε ένα μεγάλο κατάστημα υποδημάτων¹ και η κυρία Κουρτεπλάκ παίζει πιάνο και τραγουδάει πάντα τον ίδιο **σκοπό**. Είναι ένα τραγούδι με πολλές τσιρίδες², που τις ακούμε πολύ καθαρά σχεδόν κάθε βράδυ.

Η μαμά μου αγόρασε για την Άννα Μαρία ένα δώρο. Ένα σετ κουζινικών με πολλά κατσαρολάκια και πιατικά. Εγώ αναρωτήθηκα αν μπορεί άνθρωπος να παίξει και να διασκεδάσει με τέτοια παιχνίδια. Μετά, η μαμά μου μου φόρεσε το μπλε κοστούμι με τη γραβάτα, με χτένισε, μου έβαλε **μπόλικο** ζελέ και με συμβούλεψε να είμαι πολύ

Τι σημαίνει η λέξη «μπόλικο»;

- α) Λίγο.
- β) Αρκετό.

1. **υποδήματα**: παπούτσια.

2. **τσιρίδα**: δυνατή και διαπεραστική φωνή.

φρόνιμος, ένας σωστός νεαρός κύριος, και με συνόδεψε μέχρι το σπίτι της Άννας Μαρίας, σχεδόν δίπλα στο δικό μας. Εγώ ήμουν αρκετά χαρούμενος, γιατί μου αρέσουν τα γενέθλια και συμπαθώ πολύ την Άννα Μαρία. Βέβαια, δεν βρίσκω πάντα σε όλα τα γενέθλια φίλους όπως ο Αλσέστ, ο Κλοτέρ, ο Ζοφρουά, ο Εντ, ο Ρούφους, ο Ιωακείμ ή ο Μεξάν, που είναι οι φίλοι μου από το σχολείο, αλλά στο τέλος **περνάμε όλοι καλά**.

Ρενέ Γκοσινί, *Ο μικρός Νικόλας και η παρέα του*, Σύγχρονοι Ορίζοντες, 2000

Με ποια σύνθετη λέξη θα ταίριαζες την πρόταση «περνάμε όλοι καλά»;
α) Διαπεραστικός.
β) Καλοπέραση.

5 Διάβασε το κείμενο και απάντησε στις ερωτήσεις.

- α) Ποιος έχει γενέθλια;
- β) Πού θα γίνει το πάρτι γενεθλίων;
- γ) Χαίρεται το αγοράκι που θα πάει στο πάρτι; Γιατί;
- δ) Χαίρεται το αγοράκι όταν ακούει την κυρία Κουρτεπλάκ να τραγουδάει; Πώς το κατάλαβες;

6 Βάλε ✓ στο σωστό κουτάκι.

	Σ	Λ
Η Άννα Μαρία έχει γαλανά μάτια και καστανά μαλλιά.		
Η Άννα Μαρία μένει στο διπλανό σπίτι.		
Η κυρία Κουρτεπλάκ κάθε βράδυ παίζει διαφορετικούς σκοπούς στο πιάνο.		
Στο αγόρι αρέσει πολύ το δωράκι που πήρε η μαμά του για τη φίλη του.		
Το αγόρι δεν ήθελε να πάει γιατί δεν θα έβρισκε εκεί τους δικούς του φίλους.		
Το αγόρι συμπαθεί την Άννα Μαρία και θέλει να πάει στο πάρτι της.		

7 Αντιστοιχίσε τις προτάσεις που ταιριάζουν.

Ακούμε πολύ καθαρά
σχεδόν κάθε βράδυ

Δεν βρίσκω πάντα σε όλα
τα γενέθλια φίλους
από το σχολείο

Ήμουν αρκετά χαρούμενος

Η Άννα Μαρία

αλλά τελικά περνάμε όλοι καλά.

γιατί μου αρέσουν τα γενέθλια.

ένα τραγούδι με πολλές
τσιρίδες.

είναι η κόρη του κυρίου
Κουρτεπλάκ.

8 Το αγόρι και η μητέρα του έφτασαν στο σπίτι της Άννας Μαρίας και τους υποδέχτηκε στην πόρτα μαζί με τη δική της μαμά. Γράψε μαζί με την ομάδα σου τον διάλογο που έκαναν και παρουσιάστε τον στην τάξη.

– Καλωσορίσατε! Περάστε!

–

–

–

–

–

–

–

–

–

–

9

Γράψε την πρόσκληση που έστειλε η Άννα Μαρία στον φίλο της, για να τον καλέσει στο πάρτι που θα κάνει.

Για τον φίλο μου

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

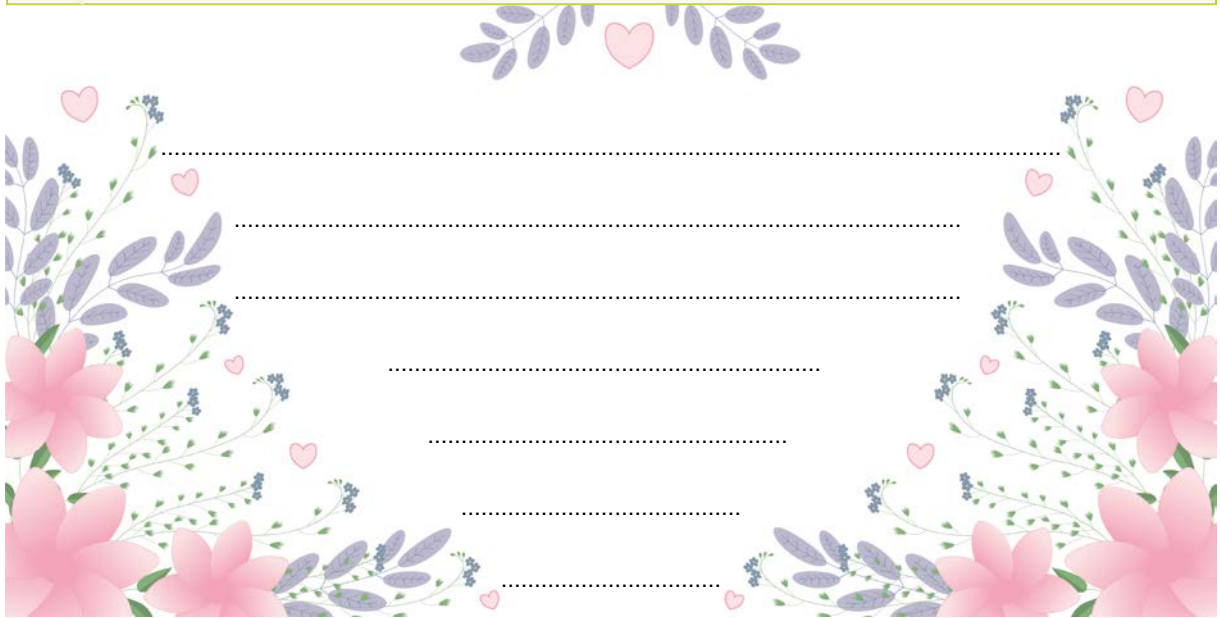
.....

Η φίλη σου
Άννα Μαρία

10 Τι θα γράφει η κάρτα που της έβαλε ο φίλος της μέσα στο πακέτο με το δώρο;

11 Το δώρο που διάλεξε η μαμά του αγοριού για τη φίλη του δεν τον ενθουσιάζει.

α) Η φίλη του θα χάρηκε; Γιατί;

.....

β) Τι θα επέλεγες να χαρίσεις σε ένα παιδί που σε καλεί στα γενέθλιά του αλλά δεν το γνωρίζεις πολύ καιρό; Για ποιον λόγο;

.....

12 Το αγόρι περιγράφει μέσα στο κείμενο τη φίλη του. Συμπλήρωσε την περιγραφή της με όσες πληροφορίες έχεις από το κείμενο.

Τη φίλη μου τη λένε Είναι στην ηλικία μου. Μένει στο σπίτι μου αλλά δεν πάμε στο ίδιο σχολείο. Έχει μαλλιά, μάτια και μάγουλα. Είναι πολύ όμορφη!

Τη συμπαθώ πολύ. Με κάλεσε στο πάρτι της και νιώθω πολύ γιατί πάντα περνάω καλά στα γενέθλια.

Της χάρισα ένα σετ που της διάλεξε η
 μαμά μου. Εγώ δεν βρίσκω πολύ διασκεδαστικά αυτά τα παιχνίδια.
 Θα ήθελα να την καλέσω κι εγώ στο σπίτι μου κάποια φορά για να περάσουμε όμορφα.

13

Κάνε κι εσύ την περιγραφή κάποιου παιδιού που συμπαθείς πολύ. Θα σε βοηθήσουν οι ερωτήσεις.

Τίτλος: Το όνομα του παιδιού που περιγράφεις

- Πώς λέγεται;
- Τι ηλικία έχει;
- Πού συναντάς αυτό το παιδί;
- Πώς είναι τα μαλλιά του, τι χτένισμα έχει;
- Τι χρώμα μάτια έχει; Φοράει γυαλιά;
- Γιατί το συμπαθείς; Πώς περνάς μαζί του;
- Πιστεύεις ότι η φιλία σας θα κρατήσει; Πώς θα το καταφέρεις;

Δ. Επαναληπτική ενότητα

1

Αναζήτησε στο διαδίκτυο τη *Σονάτα του Σελινόφωτος* του Μπετόβεν για να την ακούσεις.

- Ποιο συναίσθημα εκφράζει;

.....

2

Αναζήτησε στο διαδίκτυο τη σονάτα του Μότσαρτ *Rondo Alla Turca* για να την ακούσεις.

- Η μουσική που άκουσες ποιο συναίσθημα εκφράζει;

.....

3

Πώς είναι σήμερα ο συναισθηματοκαιρός; Παρουσιάστε τον σημερινό καιρό των συναισθημάτων της τάξης σας συμπληρώνοντας τα κενά.

Στην αρχή νιώσαμε, αργότερα επικράτησε, νιώσαμε δυνατό αέρα, για αύριο προβλέπουμε

Λέξεις-φράσεις που θα βοηθήσουν

χαρά, αγωνία, θυμός, απογοήτευση, έκπληξη, ηρεμία, λύπη, πνέουν άνεμοι, το θερμόμετρο της έντασης δείχνει, επικρατεί, εκτονώνεται το φαινόμενο

4 Δείξε στο σώμα σου τα σημεία που νιώθεις τα διάφορα συναισθήματα.

5 Τα συναισθήματα δεν έχουν σχήμα και μορφή. Μπορούμε να τα αναγνωρίσουμε όμως; Περιγράψε πώς δείχνει ένας άνθρωπος (στάση σώματος, έκφραση προσώπου) που νιώθει...

λύπη
χαρά
πόνος
αγωνία
ζήλια¹
ντροπή
σεβασμό²

Το νησί των συναισθημάτων

Ήταν μια φορά ένα νησί όπου κατοικούσαν όλα τα συναισθήματα κι όλες οι ανθρωπίνες ιδιότητες που υπάρχουν. Εκεί ζούσαν μαζί ο Φόβος, το Μίσος, η Σοφία, η Αγάπη κι η Αγωνία. Όλοι ήταν εκεί.

Μια μέρα καλεί η Γνώση τους κατοίκους του νησιού και τους λέει:

«Έχω να σας ανακοινώσω μια άσχημη **είδηση**, το νησί βυθίζεται».

Τα συναισθήματα που κατοικούν στο νησί δεν μπορούν να **πιστέψουν** στ' αφτιά τους:

«Όχι, δεν γίνεται! Εμείς εδώ ζούμε όλη μας τη ζωή!»

Η Γνώση επαναλαμβάνει:

«Το νησί βυθίζεται».

«Μα δεν είναι δυνατόν! Μπορεί να κάνεις λάθος!»

«Εγώ δεν κάνω ποτέ λάθος», τους ξεκαθαρίζει η Γνώση.

«Αν σας λέω ότι βυθίζεται, είναι γιατί πράγματι βυθίζεται».

«Και τώρα τι θα κάνουμε;» ρωτούν τα συναισθήματα.

Οπότε, απαντάει η Γνώση:

«Λοιπόν, κάντε ό,τι θέλετε, εγώ σας προτείνω να βρείτε έναν τρόπο να φύγετε από το νησί... Φτιάξτε ένα καράβι, μια βάρκα, μια σχεδία ή ό,τι άλλο μπορείτε και φύγετε, γιατί αυτός που θα μείνει στο νησί, θα χαθεί μαζί του».

Χόρχε Μπουκάι, *Ο δρόμος των δακρύων*, Opera Animus, 2010

1. **ζήλια**: το συναίσθημα το οποίο νιώθει κάποιος όταν επιθυμεί κάτι που ανήκει σε άλλον.
2. **σεβασμός**: η εκτίμηση που δείχνουμε σε κάποιο πρόσωπο.

6 Διάβασε το κείμενο και απάντησε στις ερωτήσεις.

- α) Ποιοι κατοικούσαν στο νησί;
- β) Τι ανακοίνωσε η Γνώση στους υπόλοιπους κατοίκους του νησιού;
- γ) Τι τους προτείνει η Γνώση να κάνουν;
- δ) Τι ένιωσαν οι κάτοικοι όταν άκουσαν την είδηση;

7 Βάλε ✓ στο σωστό κουτάκι.

	Σ	Λ
Στο νησί των συναισθημάτων κατοικούσαν μόνο συναισθήματα.		
Η Σοφία τους ανακοίνωσε μια άσχημη είδηση.		
Τα συναισθήματα δεν μπορούσαν να πιστέψουν στ' αφτιά τους.		
Η Γνώση τους πρότεινε να φύγουν από το νησί.		
Η Γνώση ξεκαθάρισε ότι δεν κάνει ποτέ λάθος.		

8

Συζήτησε μαζί με την ομάδα σου τι θα γινόταν στον κόσμο αν τελικά ο Φόβος και το Μίσος δεν προλάβαιναν να φύγουν από το νησί και βυθίζονταν μαζί του. Τι θα συνέβαινε στους ανθρώπους; Περιγράψτε τρία περιστατικά όπως τα φαντάζεστε.

.....

.....

.....

.....

9

Γράψε μαζί με την ομάδα σου σε χαρτάκια διάφορα συναισθήματα ή ιδιότητες, βάλτε τα σε κουτί και δώστε να τραβήξουν τυχαία τα παιδιά μιας άλλης ομάδας. Δεν πρέπει να αποκαλύψουν ποιος ρόλος συναισθήματος τους έτυχε. Όσο κρατάει η μουσική, περιφέρονται στην τάξη, παρουσιάζοντας με κινήσεις τον ρόλο τους. Τα παιδιά της δικής σας ομάδας πρέπει να μαντέψουν τον κάθε ρόλο. Το ίδιο θα κάνει μετά η άλλη ομάδα με εσάς. Για μουσική μπορείτε να ακούσετε το «Βαλς των χαμένων ονείρων» του Μ. Χατζιδάκι.

10

Η Γνώση, για να είναι σίγουρη ότι ενημερώθηκαν όλοι οι κάτοικοι, αποφάσισε να γράψει μια ανακοίνωση για να μοιραστεί με όλους την πληροφορία της. Βοήθησέ τη να γράψει την ανακοίνωση για το γεγονός που πρόκειται να συμβεί.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Αγαπητοί κάτοικοι του νησιού,
σας ενημερώνω ότι

.....

.....

.....

.....

Με εκτίμηση

Η Γνώση

11 Πώς να τελειώνει η ιστορία; Συνέχισε την αφήγηση από το σημείο της ανακοίνωσης της είδησης και δώσε το τέλος που εσύ θέλεις.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Σε αυτή την ενότητα έμαθα:	Πολύ 	Λίγο 	Καθόλου
Να αναγνωρίζω τα συναισθήματά μου.			
Να ερμηνεύω τα συναισθήματα σε μια εικόνα με πρόσωπα.			
Να φτιάχνω έναν κατάλογο.			
Να γράφω μια ευχετήρια κάρτα.			
Να γράφω μια ανακοίνωση.			
Να γράφω μια πρόσκληση.			
Να περιγράφω ένα αγαπημένο μου πρόσωπο.			
Να περιγράφω το τέλος μιας ιστορίας.			

2η ΕΝΟΤΗΤΑ

Η ΣΧΕΣΗ ΜΟΥ ΜΕ ΤΑ ΖΩΑ

Σε αυτή την ενότητα
θα μάθεις:

- Τι είναι τα αδέσποτα ζώα συντροφιάς.
- Τι είναι οι σκύλοι βοηθοί.
- Πώς μπορείς να υιοθετήσεις ένα αδέσποτο ζώο.
- Την τροφική αλυσίδα.
- Πώς να βρίσκεις τα χαρακτηριστικά μιας αφίσας.
- Τι είναι αγγελία.
- Πότε δίνουμε οδηγίες.

Α. Υιοθετώ ένα αδέσποτο

Β. Σκύλοι βοηθοί

Γ. Ζώα και φυσικές καταστροφές

Δ. Επαναληπτική ενότητα

- Τα χαρακτηριστικά μιας επιστολής.
- Να γράφεις μια επιστολή έντυπη και ηλεκτρονική.
- Να περιγράφεις τα χαρακτηριστικά ενός ζώου.

Λέξεις-κλειδιά

φροντίδα και προστασία ζώων,
σκύλοι βοηθοί

Α. Υιοθετώ
ένα αδέσποτο

© <https://parallaximag.gr>

1 Παρατήρησε την αφίσα και απάντησε στις ερωτήσεις.

- α) Ποιο είναι το μήνυμα της αφίσας;
- β) Τι γιορτάζουμε στις 4 Απριλίου;
- γ) Τι σημαίνει «υιοθετώ ένα αδέσποτο»;
- δ) Πού θα μπορούσες να δεις μια τέτοια αφίσα;

Αδέσποτο ζώο συντροφιάς είναι κάθε ζώο συντροφιάς το οποίο είτε δεν έχει κατοικία είτε βρίσκεται έξω από τα όρια της κατοικίας του ιδιοκτήτη.

<https://www.hellenicparliament.gr>

2 Ποια ζώα συντροφιάς μπορεί να είναι αδέσποτα;

Τα αδесποτάκια της Μπαρτσελόνα

Ο Γιώργος ανακαλύπτει μια αδέσποτη γάτα με τα μικρά της και με τη βοήθεια της οικογένειας, των συμμαθητών και της καθηγήτριας των καλλιτεχνικών αναλαμβάνει να τους βρει το σωστό σπίτι.

– Ααα, είναι τρία! Τρία! φώναξε η μαμά πάνω από το κεφάλι μου, γιατί απ’ ό,τι φαίνεται τα κλάματα είχαν συνεχιστεί, είχαν αναστατώσει όλο το σπίτι και είχαν οδηγήσει τους γονείς στο δωμάτιό μου.

Κάτω από το παράθυρό μου, μια **γάτα** προσπαθούσε να ταΐσει τα μωρά γατάκια της. Είχε βολευτεί σ’ ένα σεντόνι που είχε πέσει από την απλώστρα των από πάνω, αλλά τι να σου κάνει ένα σεντόνι όταν έξω έχει παγωνιά! [...]

– Δεν μπορούμε να τα φέρουμε πάνω στο σπίτι. Κι αν φάνε τα ψάρια; Κι αν σε πιάσει η αλλεργία σου; Το ξέχασες; είπε η μαμά στον μπαμπά, που πολύ τα είχε λυπηθεί τα καημένα και θα τα προτιμούσε στο σαλόνι.

– Αύριο θα βάλω στο ίντερνετ αγγελία ότι χαρίζονται γατάκια. Θα τα φωτογραφίσω κιόλας. Με τέτοια μουτράκια, ποιος να τους αντισταθεί; ανακοίνωσε η μαμά. [...]

– Θα ρωτήσω στη δουλειά και στο γυμναστήριο μήπως τα θέλει κανένας, κατάφερε να πει ο μπαμπάς. [...]

– Μήπως να φτιάξω κι εγώ χαρτόνια να τα βάλω στο σχολείο; **αναρωτήθηκα** φωναχτά. [...]

Εννοείται ότι κανείς μας δεν ήθελε να πεθάνουν τα γατάκια, κάτι

τέτοιο θα ήταν φοβερό! [...] Στο σχολείο η

δασκάλα με άφησε να

μοιράσω στους συμμαθητές μου τις κάρτες μου, ενώ η κυρία των καλλιτεχνικών μάς πρότεινε να φτιάξουμε ένα μεγάλο πανό για να μπει στην είσοδο του σχολείου:

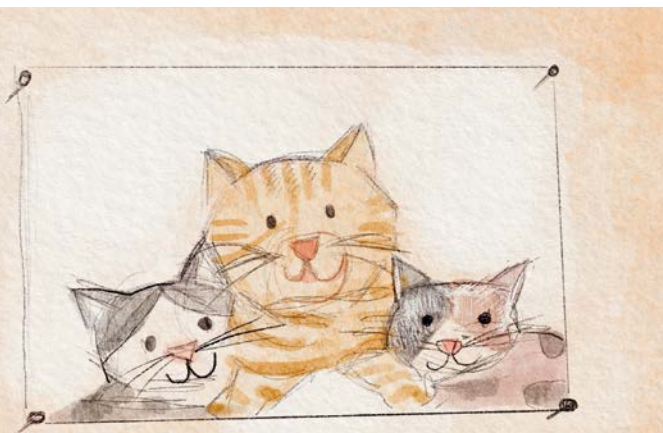
– Είναι κρίμα να μην το δουν όλοι οι μαθητές. Πάρτε μπογιές να το διακοσμήσετε. Πρέπει να βοηθήσουμε να βρεθούν οικογένειες για αυτά τα **αδέσποτάκια**.

Στέργια Κάββαλου, *Τα αδесποτάκια της Μπαρτσελόνα*, Ελληνοεκδοτική, 2020

«Αναρωτιέμαι»

σημαίνει ότι κάνω στον εαυτό μου μια ερώτηση.

Χαρίζονται γατάκια για υιοθεσία

Πληροφορίες στο: 6985634127

3 Η γάτα «Είχε βολευτεί σ' ένα σεντόνι που είχε πέσει από την απλώστρα των από πάνω» σημαίνει:

- α) περνούσε καλά
- β) είχε εξασφαλίσει χώρο

4 Διάβασε το κείμενο και απάντησε στις ερωτήσεις.

- α) Ποιος είναι ο Γιώργος;
- β) Πού βρέθηκε η γάτα με τα μικρά μωρά της;
- γ) Γιατί η μαμά είπε ότι δεν μπορούσαν να φέρουν τα γατάκια στο σπίτι;

5 Επίλεξε τη σωστή απάντηση.

- Η μαμά γάτα έχει μικρά γατάκια.
 - α) δύο
 - β) τρία
 - γ) τέσσερα
- Η οικογένεια που βρήκε τη γάτα και τα γατάκια της ζει σε
 - α) πολυκατοικία
 - β) μονοκατοικία
- Η οικογένεια που βρήκε τη γάτα έχει για κατοικίδιο
 - α) ψάρια
 - β) μία γάτα
 - γ) έναν σκύλο
- Η ιστορία διαδραματίζεται
 - α) καλοκαίρι
 - β) φθινόπωρο
 - γ) χειμώνα

6 Τι αποφάσισε να κάνει καθένα από τα παρακάτω πρόσωπα της ιστορίας για να βοηθήσει τη μαμά γάτα και τα γατάκια της; Βρες στο κείμενο τις απαντήσεις.

μαμά

μπαμπάς

παιδί

δασκάλα
καλλιτεχνικών

7 Κύκλωσε όσες από τις παρακάτω προτάσεις είναι οδηγίες για το τι μπορείς να κάνεις αν συναντήσεις ένα αδέσποτο ζώο.

Παίζω με τα αδέσποτα.

Δώσε του φαγητό και νερό.

Τα αδέσποτα κοιμούνται στον δρόμο.

Μετάφερε τον σκύλο ή τη γάτα σε ασφαλές σημείο με προσοχή.

Δήλωσε την εύρεση του ζώου.

Πήγαινέ το στον κτηνίατρο.

8 Σάρωσε για να δεις με λεπτομέρειες τι πρέπει να κάνεις αν συναντήσεις ένα αδέσποτο ζώο. Περιγράψε στην τάξη τι πρέπει να κάνεις σε κάθε περίπτωση.

9 Η Μυρτώ αναζήτησε το βιβλίο *Τα αδεσποτάκια της Μπαρτσελόνα* και το διάβασε μέχρι την τελευταία σελίδα. Σάρωσε για να μάθεις τι πραγματικά έγινε με τη γάτα και τα γατάκια της.

10 Η Μαρία και ο Στέλιος είδαν στην τηλεόραση ένα διαφημιστικό σποτ για τα αδέσποτα ζώα. Σάρωσε για να το δεις.

11 Δες την αφίσα που αναρτήθηκε στο σχολείο των παιδιών και απάντησε στις ερωτήσεις.

α) Ποια εκδήλωση ανακοινώνει η αφίσα;

.....

.....

.....

β) Πότε θα γίνει η εκδήλωση;

.....

.....

.....

γ) Πού θα γίνει η εκδήλωση;

.....

.....

.....

δ) Ποιος διοργανώνει την εκδήλωση;

.....

.....

.....

ε) Για ποιον λόγο να συμμετέχει κάποιος στην εκδήλωση σύμφωνα με την αφίσα;

.....

.....

.....

© <https://korydallos.gr/>

- 12 Ο Στέλιος και η Μαρία στη γιορτή υιοθεσίας βρήκαν τον παντοτινό τους φίλο! Ήταν η σκυλίτσα Αίγλη! Αφού υπέγραψαν το συμβόλαιο υιοθεσίας έστειλαν μια επιστολή στους ενοίκους της πολυκατοικίας τους για να τους ενημερώσουν για το νέο μέλος της οικογένειάς τους.

Χολαργός, 18.10.2023

Προς τους ενοίκους
της πολυκατοικίας

• τόπος και
ημερομηνία

• παραλήπτης

χαιρετισμός

• Αγαπητοί ένοικοι,

Θα θέλαμε να σας ενημερώσουμε ότι αύριο η οικογένειά μας θα υποδεχτεί ένα καινούργιο μέλος, τη σκυλίτσα Αίγλη. Η Αίγλη ήταν αδέσποτη για πολύ καιρό και έχει περάσει δύσκολα. Ζητάμε συγχνώμη για την αναστάτωση που μπορεί να σας δημιουργήσει. Με την αγάπη όλων μας σίγουρα θα προσαρμοστεί γρήγορα!

• κύριο σώμα
μηνύματος

Ευχαριστούμε για την κατανόηση.

Στέλιος και Μαρία

• αποστολέας

13

Γράψε κι εσύ μια επιστολή για ένα αδέσποτο που θα υιοθετούσες, χρησιμοποιώντας τις χαρακτηριστικές φράσεις της επιστολής. Ενημέρωσε τους ενοίκους της πολυκατοικίας σου.

A large, empty, lined writing area with a spiral binding on the left side, intended for writing a letter.

- 1 Σάρωσε για να δεις την ιστορία ενός σκύλου βοηθού.

Β. Σκύλοι
βοηθοί

ΣΚΥΛΟΙ
ΒΟΗΘΟΙ
ΕΛΛΑΔΑΣ
ASSISTANCE DOGS
GREECE

Τι είναι ο σκύλος βοηθός;

Ο σκύλος βοηθός-οδηγός είναι ένας ξεχωριστός σκύλος, ένας σκύλος ήρωας! Έχει εκπαιδευτεί για να καλύπτει τις ιδιαίτερες ανάγκες του ανθρώπου που συνοδεύει. Δουλεύει 24 ώρες το 24ωρο, 7 ημέρες την εβδομάδα. Σύμφωνα με το Άρθρο 16 του Νόμου 3868 ο σκύλος **βοηθός** έχει ελεύθερη πρόσβαση παντού.

© www.shutterstock.com

- 2 Έχεις συναντήσει ποτέ σκύλο βοηθό-οδηγό;

- 3 Ποιοι άνθρωποι πιστεύεις ότι χρειάζονται έναν τέτοιο σκύλο;

Παρακάτω παρουσιάζονται τέσσερις σκύλοι βοηθοί που εκπαιδεύονται για να βοηθούν ανθρώπους.

Σκύλοι βοηθοί

Με λένε **Κόμπι**. Είμαι 8 μηνών και είμαι σκύλος οδηγός υπό εκπαίδευση. Είμαι παιχνιδιάρης και, όπως λένε όλοι, πολύ έξυπνος. Ήμουν συγκατοικός με τον Άρθουρ, ο οποίος μου έμαθε όλα τα κόλπα του για να παίρνω λιχουδιές.

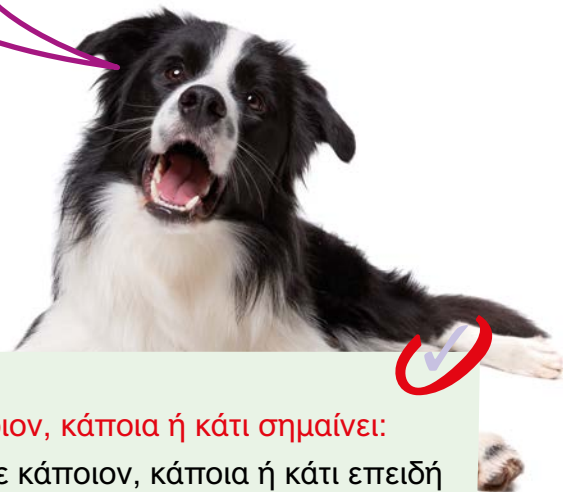

Είμαι ο **Δούκας** και είμαι 2 ετών. Εκπαιδεύομαι στα καθήκοντα σκύλου οδηγού και μου αρέσει να βρίσκομαι με παιδιά. Δεν μου αρέσει καθόλου να **καθυστερεί** το σερβίρισμα του φαγητού μου.

Είμαι ο **Άρθουρ** και εκπαιδεύομαι για να γίνω σκύλος οδηγός. Αγαπώ τα παιδιά και είμαι πολύ γλυκός μαζί τους. Συγκατοικώ με την Ιουλία, μια ζωηρή και χαρούμενη γάτα, η οποία με **ανέχεται** γιατί δαγκώνω συνέχεια το ροζ παιχνιδι-γουρουνάκι που βγάζει ήχο.

Είμαι η **Μπλουμ** και είμαι ένας σκύλος οδηγός υπό εκπαίδευση. Είμαι χαρούμενη και κοινωνική και αγαπώ ιδιαίτερα τα παιδιά. Μου αρέσουν πολύ τα χάδια. Για να πάρω όσα περισσότερα μπορώ, ακουμπάω το κεφάλι μου στα πόδια σου και σε κοιτάζω μέσα στα μάτια επίμονα.

«Ανέχομαι» κάποιον, κάποια ή κάτι σημαίνει:

- α) δεν αντιδρώ σε κάποιον, κάποια ή κάτι επειδή μου αρέσει.
- β) δεν αντιδρώ σε κάποιον, κάποια ή κάτι που μου προκαλεί ενόχληση.

4 Διάβασε τα παραπάνω κείμενα και απάντησε στις ερωτήσεις.

- α) Τι κοινό έχουν οι τέσσερις σκύλοι βοηθοί;
- β) Ποιοι σκύλοι συγκατοικούσαν;
- γ) Ποιοι σκύλοι αγαπούν ιδιαίτερα τα παιδιά και τους αρέσει να είναι μαζί τους;

5 Βάλε ✓ στο σωστό κουτάκι.

	Σ	Λ
Ο Δούκας είναι 8 μηνών.		
Όλοι πιστεύουν ότι ο Κόμπι είναι έξυπνος σκύλος.		
Στην Μπλουμ αρέσουν πολύ τα χάνια.		
Στον Άρθουρ αρέσουν πολύ οι λιχουδιές.		
Ο Δούκας δεν έχει πρόβλημα όταν αργούν να του σερβίρουν το φαγητό του.		
Ο Άρθουρ συγκατοικεί με τον Κόμπι.		

6 Γράψε δίπλα σε κάθε σκύλο-οδηγό το όνομά του και φτιάξε μία ταυτότητα για καθέναν από αυτούς.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7 Προσπάθησε μαζί με την ομάδα σου να φανερώσετε το μήνυμα της αφίσας για να μάθετε τι απαγορεύεται να κάνει κάποιος ή κάποια αν δει έναν σκύλο-οδηγό μαζί με τον χειριστή του. Στη συνέχεια σαρώστε για να μάθετε αν υποθέσατε σωστά.

ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΝΩΡΙΖΟΥΜΕ

Όταν δούμε σκύλο-οδηγό μαζί με τον χειριστή του, ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ να ~~πάρουμε~~ ~~χουμε~~, όσο και αν θέλουμε. Εκείνη την ώρα είναι ένας σκύλος εργασίας που είναι ~~για~~ για δεκάδες αποφάσεις και πρέπει να διευκολύνουμε το έργο του.

www.greekguidedogs.gr

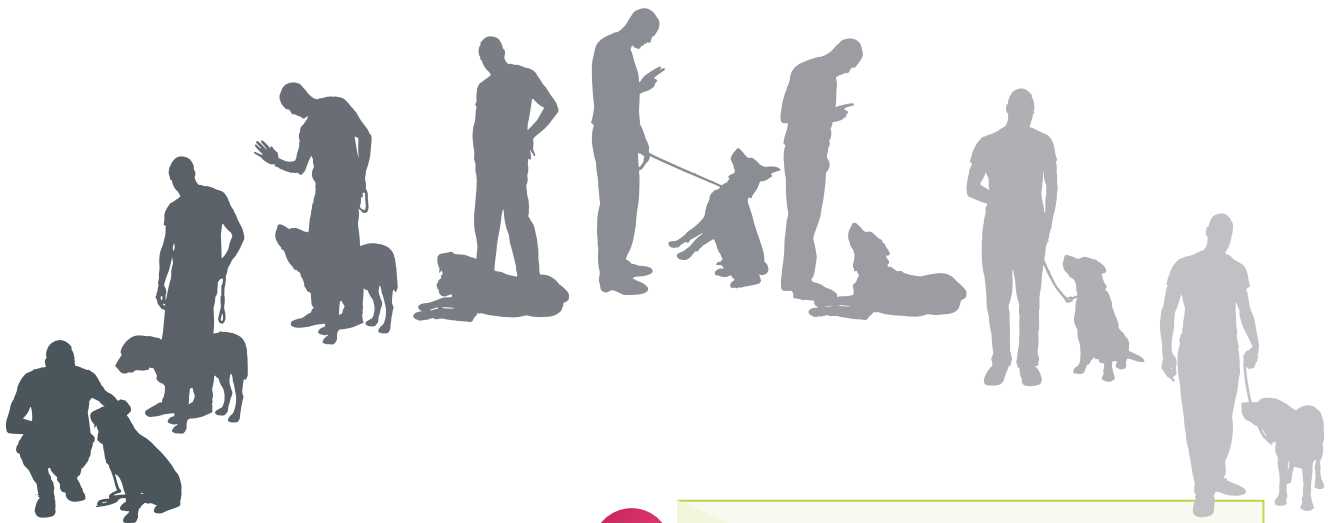
8 Ο Νίκος είναι εκπαιδευτής σκύλων. Αναζητώντας εργασία στο διαδίκτυο «έπεσε πάνω» στην παρακάτω αγγελία.

Αγγελία

Είστε εκπαιδευτής σκύλων;
Αναζητάμε βοηθό εκπαιδευτή σκύλων-οδηγών για τυφλούς χειριστές. Απαραίτητα προσόντα: απόφοιτος/η σχολής εκπαίδευσης σκύλων, αγάπη για τα ζώα, υπομονετικός/ή, ευγενικός/ή.

Έδρα: Αθήνα

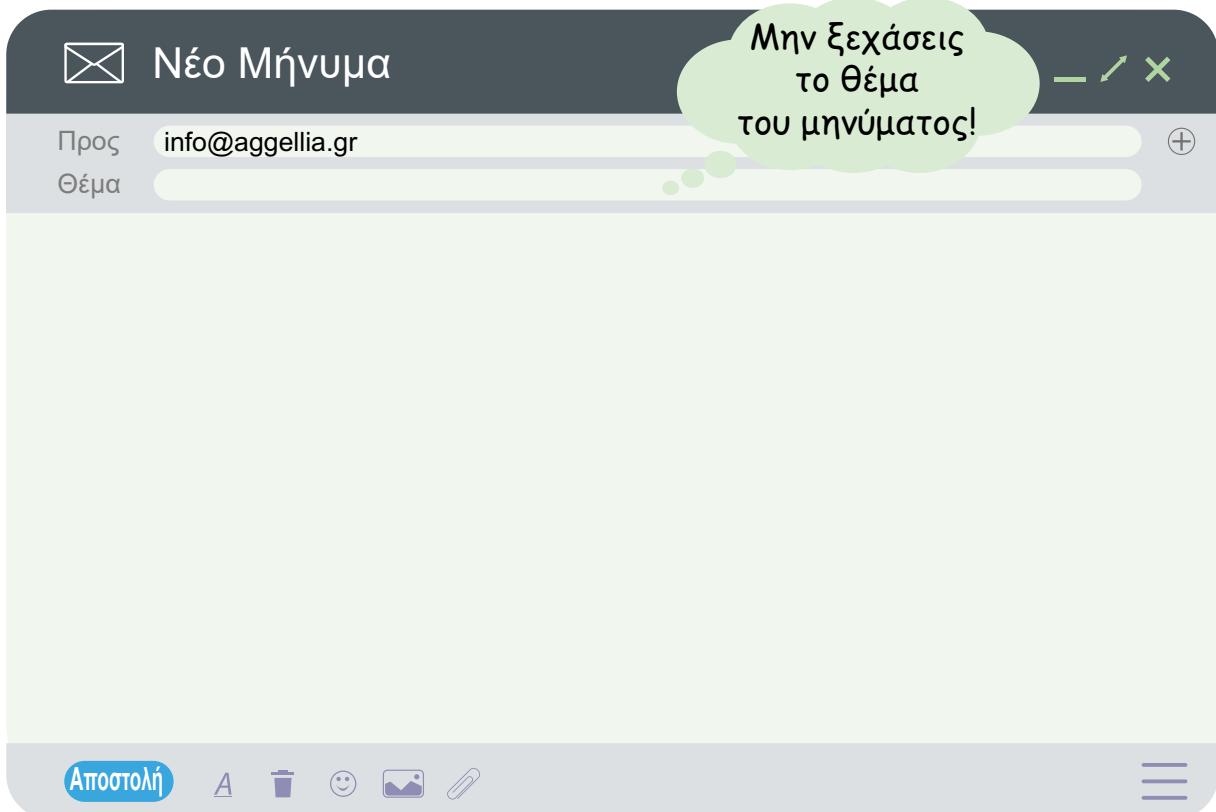
Πληροφορίες: info@aggellia.gr

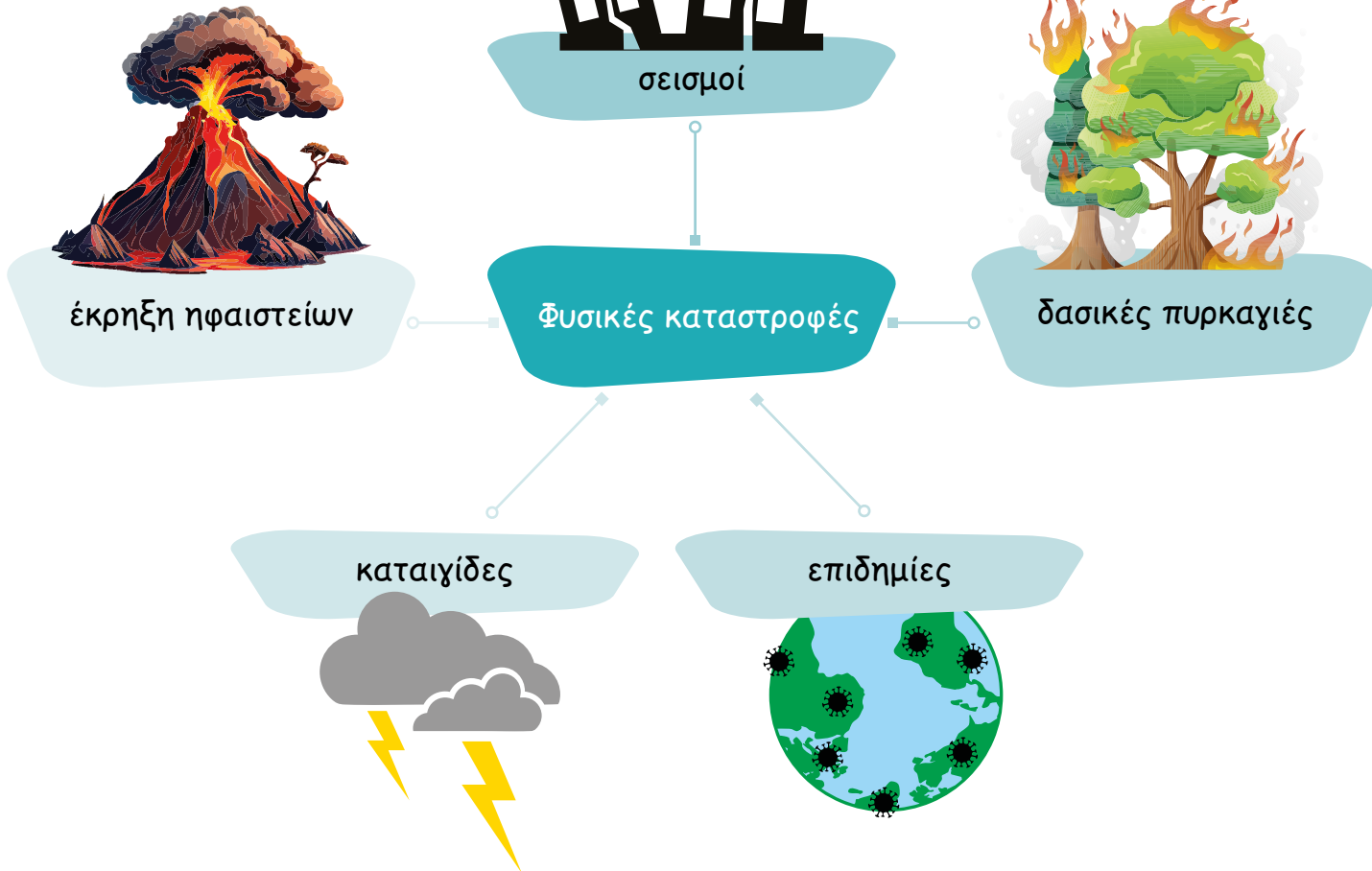
9 Ποια είναι τα χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει ένας υποψήφιος εκπαιδευτής;

10 Βοήθησε τον Νίκο να συντάξει μια επιστολή με την οποία θα ζητά τη θέση εργασίας που προσφέρεται στην αγγελία. Σάρωσε για να θυμηθείς τα χαρακτηριστικά της επιστολής.

Γ. Ζώα και φυσικές καταστροφές

1 Παρατήρησε το πληροφοριόγραμμα και απάντησε στις ερωτήσεις.

- α) Μπορείς να αναφέρεις άλλες φυσικές καταστροφές;
- β) Έχει συμβεί στην περιοχή που ζεις κάποια φυσική καταστροφή;

Οι πλημμύρες, οι εκρήξεις ηφαιστειών, οι κατολισθήσεις, οι θύελλες, οι σεισμοί και οι πυρκαγιές είναι φαινόμενα που παρατηρούνται στη Γη εδώ και εκατομμύρια χρόνια. Όταν τα φαινόμενα αυτά είναι ακραία, προκαλούν καταστροφές.

Οι μέρες της Σιωπής

Υπήρχε ένας όμορφος πράσινος τόπος σε μια χώρα μικρή στον χάρτη του κόσμου. Μια μέρα με αέρα δυνατό ένας σκοτεινός μάγος, έχοντας καθισμένο στον ώμο του το αγαπημένο του γεράκι, ανέβηκε στην κορυφή του λόφου και, αγναντεύοντας μακριά στον ορίζοντα, κάλεσε τη Φωτιά και της έδειξε αυτόν τον καταπράσινο τόπο.

Η Φωτιά ανυπόμονα άπλωσε τα καυτά της χέρια και άρχισε να **καίει** τα πάντα στο πέρασμά της. Δέντρα, φυτά, ζώα, πουλιά, σπίτια, χωριά, ανθρώπους.

Κι όσο φύσαγε δυνατά ο αέρας τόσο αυτή άπλωνε το φιδίσιο καυτό κορμί της όλο και πιο μακριά και ο μάγος καμάρωνε την κόκκινη γραμμή της από τον λόφο

ψηλά... Όταν πια χόρτασε για τα καλά, άφησε πίσω της κουφάρια δέντρων και στάχτες, κατεστραμμένα χωριά και δυστυχημένους ανθρώπους. Σ' αυτόν τον τόπο ήρθε και άπλωσε τη σκιά της η Σιωπή. Μια σκοτεινή Σιωπή με μυρωδιά καμένης γης... Και έμεινε εκεί για μέρες, για μήνες, για εποχές...

Όσπου κάποια μέρα φάνηκε ένα μικρό παιδί ανάμεσα στους κορμούς των άψυχων δέντρων, σκάλισε το χώμα με τα χέρια του και έβαλε έναν μικρό σπόρο. Την άλλη μέρα τάραξαν τη **Σιωπή** οι φωνές μερικών παιδιών που καθένα τους έβαλε στο χώμα κι από έναν σπόρο. Ακολούθησαν κι άλλες πολλές μέρες που ομάδες μικρών παιδιών ξάφνιαζαν τη Σιωπή βάζοντας σπόρους στο χώμα.

Πέρασε καιρός... μέρες και νύχτες. Ήρθαν δυνατοί βοριάδες, έπεσε πυκνή βροχή και παχύ χιόνι... αλλά η Σιωπή έμεινε εκεί. Κι ένα πρωινό που το φως απλώθηκε δειλά η Σιωπή είδε να ξεπηδάνε απ' τη γη μικρά πράσινα φύλλα. Κράτησε την ανάσα της και έφερε ένα γύρο το βλέμμα της. Όλος ο τόπος είχε πρασινίσει! Κοίταξε προς τον ουρανό. Είδε πουλιά και όμορφες πολύχρωμες πεταλούδες να πετάνε. Σηκώθηκε

© Οι μέρες της Σιωπής

«Δειλά» σημαίνει:

- α) σιγά σιγά.
- β) με θάρρος.

και μάζεψε τα πράγματά της. Ήρθε η ώρα ν' αποχαιρετήσει τον τόπο που άρχισε πάλι **δειλά δειλά** να αποκτά τους θορύβους των φύλλων και την ανάσα του δάσους.

Συνάντησε και την Ελπίδα πίσω απ' τον λόφο να παίζει κρυφτό με τα παιδιά. Όλα γύρω είχαν αποκτήσει πάλι χρώμα, ήχους και μυρωδιές. Ήχους ζωής και μυρωδιές από ζεστά

σπιτικά και η Σιωπή λυπήθηκε που άφηνε αυτόν τον τόπο. Σταμάτησε στο βουνό του σκοτεινού μάγου και τον βρήκε σκυμμένο πάνω σε χάρτες να χαράζει πορείες αναζήτησης. Έψαχνε το γεράκι του, που πέταξε και χάθηκε μέσα στους καπνούς εκείνες τις μέρες που η φωτιά κατάπινε το δάσος. Τον τύλιξε με τα μακριά της πέπλα και έτσι μοναχό τον άφησε στην υγρή σπηλιά του, εκεί στην κορυφή του βουνού.

Υπάρχει ένας όμορφος πράσινος τόπος σε μια χώρα μικρή στον χάρτη του κόσμου. Εκεί υπάρχουν παιδιά που κρατάνε την ελπίδα κάτω από τα πράσινα δέντρα.

Έφη Λαδά, *Οι μέρες της Σιωπής*, Πατάκης, 2019

2 Διάβασε το κείμενο και απάντησε στις ερωτήσεις.

- α)** Γιατί στον τίτλο του κειμένου η λέξη «Σιωπή» γράφεται με κεφαλαίο;
- β)** Παρατήρησε την εικόνα. Ποιο πρόσωπο απεικονίζεται;
- γ)** Σε ποια φυσική καταστροφή αναφέρεται το κείμενο;
- δ)** Η ιστορία που διάβασες είναι παραμύθι ή άρθρο; Δικαιολόγησε την απάντησή σου.

3 Βάλε τις προτάσεις στη σειρά για να φτιαχτεί το παραμύθι.

Υπάρχει ένας όμορφος πράσινος τόπος σε μια χώρα μικρή.	
Ένας σκοτεινός μάγος κάλεσε τη Φωτιά κι εκείνη έκαψε τα πάντα στο πέρασμά της.	
Όσπου εμφανίστηκαν τα παιδιά βάζοντας σπόρους στο χώμα.	
Σ' αυτόν τον τόπο ήρθε και άπλωσε τη σκιά της η Σιωπή για μέρες, για μήνες, για εποχές...	
Υπήρχε ένας όμορφος πράσινος τόπος σε μια χώρα μικρή.	

4 Ένωσε αυτά που ταιριάζουν για να σχηματίσεις φράσεις.

πράσινος	■	■	αέρας
δυνατός	■	■	λόφου
σκοτεινός	■	■	γεράκι
αγαπημένο	■	■	μάγος
κορυφή	■	■	τόπος
καυτά	■	■	δέντρα
φιδίσιο	■	■	γη
καμένη	■	■	κορμί
άψυχα	■	■	σπηλιά
υγρή	■	■	χέρια

5 Τι άφησε πίσω της η Φωτιά; Βρες την απάντηση στη δεύτερη παράγραφο.

.....

.....

.....

6 Πώς έφυγε η Σιωπή από τον καμένο τόπο; Διάβασε τη δεύτερη και την τρίτη παράγραφο για να βρεις τις πληροφορίες.

.....

.....

.....

7 Για να καταλάβετε τι συμβαίνει όταν εξαφανίζονται ζώα από φυσικές καταστροφές, σαρώστε και δείτε το βίντεο με τον ρόλο της τροφικής αλυσίδας.

8

Τι θα συμβεί αν εξαφανιστούν ένα ή περισσότερα είδη από την τροφική αλυσίδα; Συζητήσέ το με την ομάδα σου και γράψτε τις απόψεις σας.

.....

.....

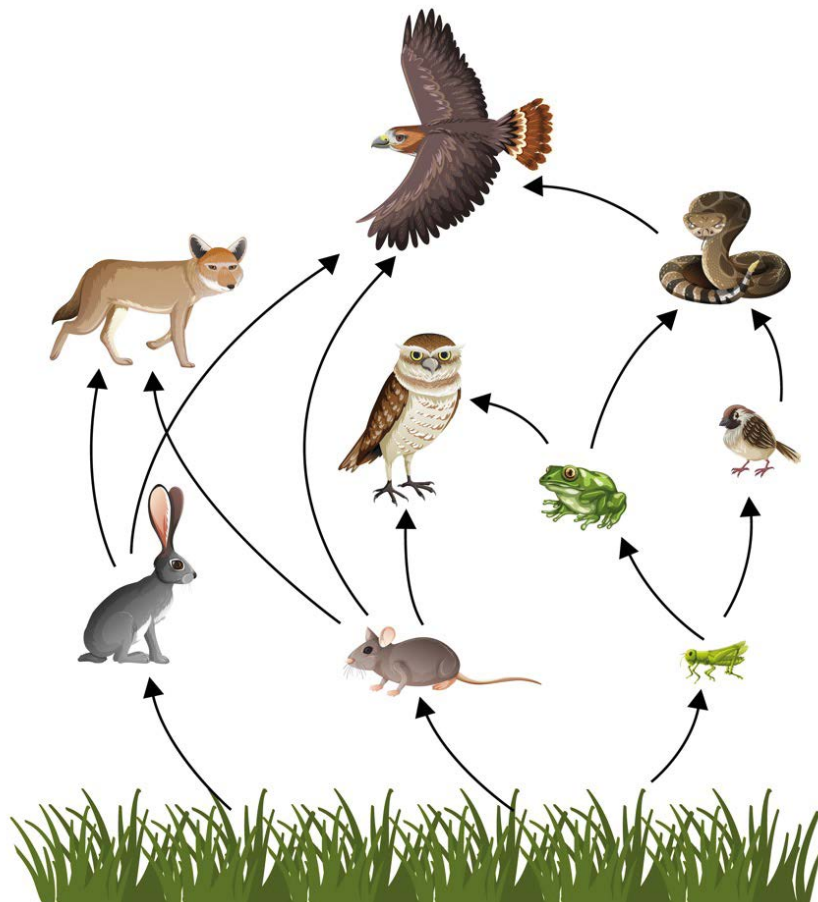
.....

.....

.....

.....

Τροφική αλυσίδα

© <http://gr.dreamstime.com>

9

Παρατήρησε την τροφική αλυσίδα και στη συνέχεια σάρωσε για να σχηματίσεις δικές σου τροφικές αλυσίδες.

1

Είμαι ένας ευγενικός θηλυκός καρχαρίας και μου αρέσει να κολυμπάω κοντά στους ανθρώπους! Σάρωσε για να με δεις.

Δ. Επαναληπτική ενότητα

2

Συμπλήρωσε τα κενά με τις λέξεις που ταιριάζουν από το βίντεο που παρακολούθησες.

έγκυος

Χαβάης

ευγενικός

έξι

καθηλωτικό

λευκός

γίγαντας

δέος

δυτών

Η DeepBlue είναι ένας καρχαρίας περίπου μέτρων. Αποτελεί έναν «συνταξιδιώτη» που προκαλεί Εκεί τη συνάντησε μια ομάδα και κολύμπησε μαζί της. Το θέαμα ήταν Ήταν ένας Η DeepBlue πιθανόν να ήταν

Όταν το ζωικό βασίλειο εμπνέει τον άνθρωπο

Είμαι γνωστός για την ικανότητά μου στο κυνήγι, έχω μυώδες σώμα και **κοφτερά** δόντια, αλλά είμαι επίσης πολύ γρήγορος. [...] Είναι σωστό να πούμε ότι έχω κολυμπήσει πολύ στη ζωή μου και ότι το σώμα μου έχει κάνει κάποιες αξιοθαύμαστες προσαρμογές για να κολυμπάω γρήγορα. Είναι λογικό, λοιπόν, το ότι οι άνθρωποι απευθύνονται σ' εμένα όταν χρειάζονται υποβρύχια ταχύτητα.

Θέλεις να μάθεις το μυστικό μου; Βρίσκεται στην επιδερμίδα μου! Το δέρμα μου μπορεί να φαίνεται απαλό σαν μετάξι, όμως στην πραγματικότητα είναι τραχύ σαν γυαλόχαρτο. Είναι καλυμμένο από μικροσκοπικά λέπια με μικρά

αυλάκια και κανάλια που βοηθούν το νερό να ρέει πάνω στο σώμα μου και μειώνουν την αντίσταση, επιτρέποντάς μου να **κολυμπώ** ταχύτερα.

Το ξεχωριστό δέρμα μου έχει ήδη εμπνεύσει έξυπνες ανθρώπινες εφευρέσεις. Οι άνθρωποι μιμήθηκαν το δέρμα μου σε ένα υλικό για χάι-τεκ μαγιό που έκαναν πάταγο στους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2000. Αλίμονο, όμως, αργότερα τα μαγιό αυτά απαγορεύτηκαν σε διεθνείς αθλητικές διοργανώσεις γιατί θεωρήθηκαν υπεύθυνα για το υπερβολικό πλήθος των παγκόσμιων **ρεκόρ που καταρρίφθηκαν** από τους σούπερ-γρήγορους κολυμβητές που τα φορούσαν.

«Καταρρίπτω ένα ρεκόρ» σημαίνει:

- έχω σημειώσει την καλύτερη μέχρι τώρα επίδοσή μου.
- ξεπερνάω τις μέχρι τώρα επιδόσεις.

Κριστιάν Ντοριόν – Γκόσια Χέρμπα, *Εφευρέσεις από το ζωικό βασίλειο*, Πατάκης, 2021

3 Διάβασε το κείμενο και απάντησε στις ερωτήσεις.

- Σε ποιο ζώο της θάλασσας αναφέρεται το κείμενο;
- Για ποια χαρακτηριστικά του είναι γνωστό;
- Ποιο είναι το μυστικό του ζώου;

4 Βάλε ✓ στο σωστό κουτάκι.

	Σ	Λ
Ο καρχαρίας είναι γνωστός μόνο για τα κοφτερά του δόντια.		
Ο καρχαρίας μπορεί και κολυμπά πολύ γρήγορα.		
Οι άνθρωποι απευθύνονται στον καρχαρία όταν θέλουν να μάθουν μυστικά για την ανάπτυξη υποθαλάσσιας ταχύτητας.		
Το δέρμα του καρχαρία είναι στην πραγματικότητα απαλό σαν μετάξι.		
Το ξεχωριστό δέρμα του καρχαρία αποτελεί έμπνευση για έξυπνες ανθρώπινες εφευρέσεις.		
Ο καρχαρίας κινδυνεύει γιατί χρησιμοποιούν το δέρμα του για έξυπνες εφευρέσεις.		

5 Περίγραψε ποια χαρακτηριστικά του δέρματος του καρχαρία τον βοηθούν να κολυμπά γρήγορα.

.....

.....

.....

6 Γράψε εφευρέσεις των ανθρώπων που εμπνεύστηκαν από τα ζώα.

.....

.....

.....

.....

7 Η Πόπη είδε το βίντεο με τον ευγενικό θηλυκό καρχαρία και εντυπωσιάστηκε. Αποφάσισε να γράψει στη φίλη της τη Μαρία μια επιστολή για να της προτείνει να το δει και η ίδια.

Γράψε μία επιστολή, με αποστολέα την Πόπη και παραλήπτη τη Μαρία, στην οποία η Πόπη θα περιγράψει με λίγα λόγια τι είδε στο βίντεο.

Blank lined area for writing the letter.

Σε μια επιστολή πρέπει να φαίνεται:

- Ημερομηνία και τόπος
- Παραλήπτης
- Χαιρετισμός
- Κύριο σώμα
- Αποστολέας

8 Βάλε ✓ σε όποια στοιχεία χρησιμοποίησες.

© <https://gr.euronews.com>

«Σάββας», το πρώτο «ανακυκλώψαρο» στην Ελλάδα

9 Σάρωσε για να μάθεις περισσότερα για τον «Σάββα».

10 Κάνε μία λίστα μαζί με την ομάδα σου με όσα «τρώει» το ανακυκλώψαρο «Σάββας». Συγκρίνετε τη λίστα με αυτές των άλλων ομάδων της τάξης και καταλήξτε στα τρία πιο δημοφιλή αγαπημένα φαγητά του «ανακυκλώψαρου».

	Πολύ 	Λίγο 	Καθόλου
Σε αυτή την ενότητα έμαθα:			
Τι είναι τα αδέσποτα ζώα και αν μπορώ να τα υιοθετήσω.			
Τι είναι οι σκύλοι-βοηθοί.			
Για την τροφική αλυσίδα.			
Να βρίσκω τα χαρακτηριστικά της αφίσας και της επιστολής.			
Τι είναι η αγγελία.			
Πότε δίνω οδηγίες.			
Πώς γράφω μια επιστολή.			

3η ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΠΕΤΕΙΟΙ ΚΑΙ ΓΙΟΡΤΕΣ

Α. Επέτειος 28ης Οκτωβρίου

Β. Επέτειος Πολυτεχνείου

Γ. Χριστούγεννα

Δ. Να τα πούμε:

Λέξεις-κλειδιά

κατοχή, δημοκρατία,
ήθη και έθιμα Χριστουγέννων

Σε αυτή την ενότητα
θα μάθεις:

- Να περιγράφεις μία εικόνα.
- Να περιγράφεις ένα πρόσωπο.
- Να εντοπίζεις πληροφορίες σε ένα κείμενο.
- Να γράφεις μία ευχή.
- Να βρίσκεις τις πληροφορίες μίας αφίσας.
- Τα μέρη ενός ποιήματος.
- Τα βασικά στοιχεία μίας επιστολής.

Α. Επέτειος
28ης Οκτωβρίου

1 Παρατήρησε με την ομάδα σου τι ανακοίνωσαν οι εφημερίδες τη Δευτέρα 28 Οκτωβρίου του 1940 και απάντησε στις ερωτήσεις.

- Ποιος είναι ο κεντρικός τίτλος της δημοσίευσης;
- Ποιο είναι το όνομα της εφημερίδας;
- Ποιος πιστεύεις πως είναι ο Μεταξάς;

2 Σάρωσε για να ακούσεις το πρώτο πολεμικό **ανακοινωθέν** του Γενικού Στρατηγείου που ενημερώνει τους Έλληνες για την κατάσταση στη χώρα και απάντησε στις ερωτήσεις.

«Ανακοινωθέν»

σημαίνει επίσημη ανακοίνωση μιας είδησης, συνήθως σε καιρό πολέμου ή σε έκτακτη ανάγκη.

- Από ποιον ραδιοφωνικό σταθμό εκπέμπεται το ανακοινωθέν;
- Στα σύνορα με ποια χώρα γίνονται οι πρώτες πολεμικές συγκρούσεις;
- Γιατί αγωνίζονται οι δυνάμεις της χώρας μας;

Ημερολόγιο Κατοχής

Από εκείνη τη μέρα, ήταν 28η Οκτωβρίου 1940, μπήκαμε στον πόλεμο. Κι ήταν ωραία τον πρώτο καιρό, γιατί όλο καλά νέα μάς έλεγε το ραδιόφωνο κι ακούγαμε και τραγούδια. Στο δημοτικό του

Κατοχή: η περίοδος 1941-1944 κατά την οποία η Ελλάδα ήταν υποδουλωμένη στους Γερμανούς.

Μπούρα, όπου πηγαίναμε, ο δάσκαλος μας μάζεψε και μας έμαθε κι αυτός τραγούδια και μας μίλησε ωραία όχι μόνο για τα μαθήματά μας αλλά για τους φαντάρους μας που πολεμάν στα βουνά κι όλος ο κόσμος τούς θαυμάζει για την παλικαριά τους. Είχε κι αυτός τα δυο παιδιά του που πολεμούσαν και μια μέρα μάς διάβασε το γράμμα που του έστειλε το ένα παιδί του, αλλά δεν μπόρεσε να το τελειώσει, γιατί τον πήραν τα κλάματα. Και μας είπε:

– Με συγχωρείτε, παιδιά μου, αλλά το έχω διαβάσει τόσες φορές κι όλο κλαίω...

Μερικά παιδιά και πρώτος ο Φώντας, που είχε φύγει ο πατέρας του στο μέτωπο, έκλαψαν κι αυτά κι ο δάσκαλός μας μας είπε να βγούμε στην αυλή να παίξουμε κι ας μην είχε ακόμη χτυπήσει το κουδούνι για διάλειμμα. Και βγήκαμε στην αυλή αλλά δεν παίξαμε. Μόνο ο Φώντας φώναξε εμένα, τον Μίμη και τον Φώτη και είπε πως θα παίξουμε Καραγκιόζη και το έργο θα το λέμε ο Καραγκιόζης φαντάρος. Κι αυτό θα είναι το πιο ωραίο απ' όλα τα έργα που έχουμε παίξει, γιατί θα λέμε και τα τραγούδια που μας έμαθε ο δάσκαλός μας: «Με το χαμόγελο στα χείλη παν οι φαντάροι μας μπροστά και κορόιδο Μουσολίνι κανείς σας δεν θα μείνει». [...]

Αλλά έπειτα τα ξεχάσαμε όλα αυτά... Όλα τα ξεχάσαμε γιατί πια μπήκαν οι Γερμανοί και οι Ιταλοί κι έπεσε πείνα μεγάλη κι οι άνθρωποι πέθαιναν στους δρόμους από την πείνα και τους μάζεψαν τα καροτσάκια. Κι όλες μας οι μέρες ήταν γεμάτες στεναχώριες και πουλούσαμε ένα ένα τα ωραία πράματα του σπιτιού μας για μια οκά¹ μπομποτάλευρο² και λίγες σταφίδες ή για λαχανίδες που τις βράζαμε σκέτες και από πάνω ρίχναμε μισή κουταλιά της σούπας λάδι, όταν είχαμε λάδι, γιατί τις περισσότερες φορές δεν είχαμε. [...]

Και σαν να μην έφταναν όλα αυτά, οι Γερμανοί ρίχναν στις φυλακές τους **πατριώτες** και όταν έκαναν μπλόκο στις γειτονιές σκότωναν και γυναίκες και γέρους και παιδιά. Ο κόσμος όμως ξεσηκωνόταν και έναν σκότωναν οι Γερμανοί και δέκα καινούργιοι έβγαιναν στη θέση τους και τους έκαναν μεγάλες ζημιές.

Νέστορας Μάτσας, *Αυτό το παιδί πέθανε αύριο*,
Ημερολόγιο Κατοχής, Πιτσιλός, 1987

1. **οκά**: παλαιά μονάδα βάρους που αντιστοιχεί με χίλια διακόσια ογδόντα δύο γραμμάρια.
2. **μπομποτάλευρο**: αλεύρι από μπομπότα (= καλαμπόκι), καλαμποκάλευρο.

3 Σε ποιον χώρο βρίσκονται οι πρωταγωνιστές της ιστορίας;

.....

.....

4 Τι άκουγαν τα παιδιά τον πρώτο καιρό από τα ραδιόφωνα;

.....

.....

5 Τι τους έλεγε ο δάσκαλος στο σχολείο;

.....

.....

6 Ποιο παιχνίδι πρότεινε ο Φώντας να παίξουν στην αυλή;

.....

.....

.....

.....

7 Ποιες ήταν οι χώρες που επιτέθηκαν στην Ελλάδα;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8 Βάλε ✓ στο σωστό κουτάκι.

	Σ	Λ
Ο δάσκαλος μιλούσε μόνο για τα μαθήματα στα παιδιά.		
Ο πατέρας του Φώντα είχε φύγει στο εξωτερικό.		
Όταν μπήκαν οι Γερμανοί στη χώρα μας, οι Έλληνες πείνασαν.		
Οι Έλληνες πουλούσαν αντικείμενα του σπιτιού τους για να προμηθευτούν λίγο φαγητό.		

9

Διάβασε μαζί με την ομάδα σου την παράγραφο όπου περιγράφονται οι αλλαγές μετά τον ερχομό των Γερμανών στη χώρα. Υπογραμμίστε τις αλλαγές. Συζητήστε πώς μπορεί να αλλάξει η ζωή ενός παιδιού στον πόλεμο. Οργανώστε τις απαντήσεις σας και συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα. Ανακοινώστε τις ιδέες σας στην τάξη.

Πώς ζει ένα παιδί
σε μια χώρα με ειρήνη

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Πώς ζει ένα παιδί σε μια χώρα
όταν βρίσκεται σε πόλεμο

.....

.....

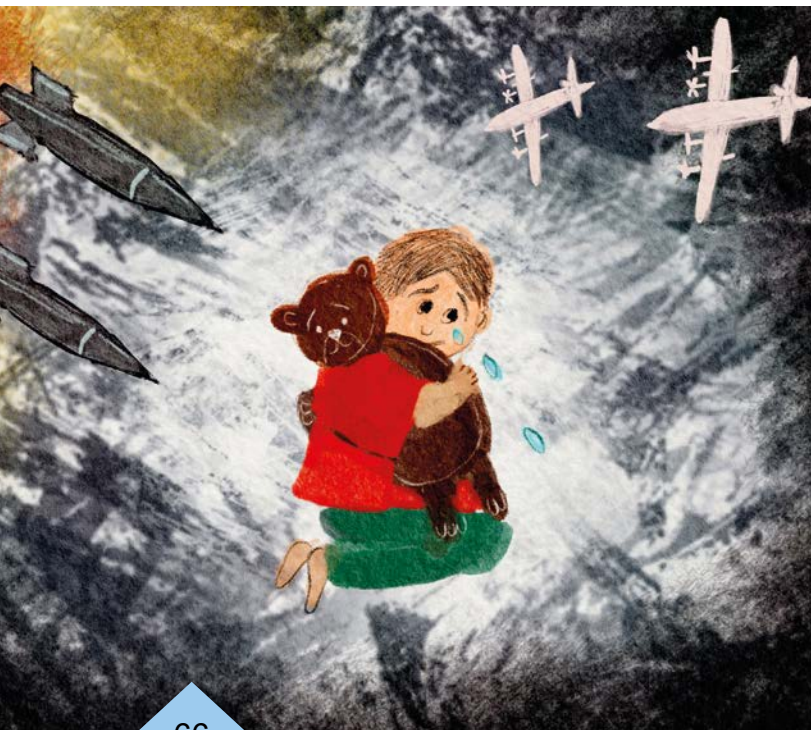
.....

.....

.....

.....

.....

10 Παρατήρησε τη φωτογραφία από την εποχή του '40 στα βουνά της Πίνδου. Ένας νέος στρατιώτης γράφει ένα γράμμα. Πού μπορεί να το στέλνει; Τι φαντάζεσαι ότι θα γράφει σε αυτό το γράμμα; Για να γράψεις το γράμμα, ακολούθησε τις οδηγίες στα συννεφάκια.

© <https://pheidias.antibaro.gr>

Άγνωστος φωτογράφος
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο, Αθήνα

Αγαπητ

Αποφάσισε
σε ποιον/α
θα γράψεις.

Πρώτα ανάφερε
τα νέα σου και
πώς αισθάνεσαι.

Ρώτησε τι θες
να μάθεις;
Για ποιον;

11 Αναζήτησε στο διαδίκτυο το τραγούδι «28η Οκτωβρίου» της χορωδίας Σπ. Λάμπρου για να το ακούσεις.

Τι συμβολίζει η ελληνική σημαία

Η ελληνική σημαία αποτελείται από εννέα ίσου πλάτους οριζόντιες, παράλληλες λωρίδες, πέντε μπλε και τέσσερις λευκές, που εναλλάσσονται έτσι ώστε η πρώτη και η τελευταία να είναι μπλε. Στο πάνω αριστερό τμήμα σχηματίζεται ένα μπλε τετράγωνο με λευκό σταυρό, τόσο φαρδύ όσο οι πέντε πρώτες λωρίδες. Η σημαία αναρτάται πάνω σε λευκό ιστό, στην κορυφή του οποίου υπάρχει ένας σταυρός. Έχουν διατυπωθεί πολλές απόψεις από ιστορικούς για το τι συμβολίζουν τα χρώματα της σημαίας μας. Η επικρατέστερη είναι πως το γαλάζιο συμβολίζει την ελληνική θάλασσα και το λευκό τον αφρό των κυμάτων της. Οι εννέα οριζόντιες γραμμές είναι όσες και οι συλλαβές του συνθήματος της ελληνικής επανάστασης «Ελευθερία ή Θάνατος», αλλά και τα γράμματα της λέξης «ελευθερία», ενώ ο σταυρός συμβολίζει την αφοσίωση των Ελλήνων στην ορθόδοξη χριστιανική πίστη.

12 Φτιάξε μαζί με την ομάδα σου μία ελληνική σημαία.

ΥΛΙΚΑ

1 μαρκαδόρο ή ξυλομπογιά χρώματος μπλε
1 ξύλινο καλαμάκι
κόλλα

Σάρωσε για να ανοίξεις το πατρόν της ελληνικής σημαίας. Έπειτα τύπωσε το πατρόν και χρωμάτισε τις επιφάνειες που έχουν κουκκίδα με μπλε χρώμα. Στη συνέχεια χρωμάτισε τα ίδια σημεία και στην άλλη πλευρά. Κόψε τώρα τη σημαία σου και φρόντισε να αφήσεις περίπου δύο εκατοστά λευκό χαρτί στην αριστερή της πλευρά. Τέλος, τύλιξε προσεκτικά αυτό το λευκό μέρος του χαρτιού γύρω από το καλαμάκι, στερεώνοντάς το με κόλλα.

Συγγραφική ομάδα

Β. Επέτειος Πολυτεχνείου

© <https://ebooks.edu.gr/>

Πολυτεχνείο: Είναι ένα εκπαιδευτικό ίδρυμα όπου φοιτητές και φοιτήτριες σπουδάζουν επιστήμες σχετικές με τη Μηχανική. Η εξέγερση των φοιτητών και των φοιτητριών το 1973 έγινε στο κτίριο του Πολυτεχνείου που βρίσκεται στο κέντρο της Αθήνας.

Γιώργος Βακιρτζής
Εδώ Πολυτεχνείο (1974). 16.11.73
χρωμολιθογραφία

1 Παρατήρησε την αφίσα και απάντησε στις ερωτήσεις.

- α) Ποια χρονολογία αναφέρει η αφίσα;
- β) Γιατί δείχνει μια πύλη με κάγκελα;
- γ) Τι μπορεί να συμβολίζει το κόκκινο χρώμα;
- δ) Πότε καταθέτουμε στεφάνια;

Ιστορίες του Πολυτεχνείου

Ο παππούς μου έδειξε ένα μεγάλο κτίριο.

– Είναι η Νομική Σχολή, μου είπε. Από το Πολυτεχνείο και τη Νομική Σχολή ξεκίνησαν οι αγώνες των φοιτητών για να ξανακερδίσουμε τη λευτεριά μας.

– Σε ποιους ήμασταν σκλαβωμένοι; τον ρώτησα.

Το πρόσωπό του συννέφιασε.

– Στη **Χούντα**, είπε κι εγώ παραλίγο να πέσω κάτω από την έκπληξη. Τράβηξα το χέρι μου και το ελευθέρωσα από τη χούφτα του.

– Δεν σε πιστεύω! Η γιαγιά ποτέ δεν θα σκλάβωνε τους Έλληνες. Μπορεί να γκρινιάζει πότε πότε αλλά στο βάθος είναι πολύ καλή!

– Η γιαγιά σου είναι υπέροχη, Αλέξανδρε. Όταν ήμασταν νέοι αγωνιζόμασταν μαζί για την ελευθερία και τη Δημοκρατία. Τώρα που μεγαλώσαμε παραξένεψε λιγάκι κι έχει αρχίσει τα «Πού ήσουν»;». «Μην πατάς τα χαλιά με τα παπούτσια», ξέρεις τώρα. Ε, τη λέω κι εγώ «Χούντα» κι εκείνη κάνει

(Στρατιωτική) Χούντα: ομάδες αξιωματικών που συνωμοτούν και καταλαμβάνουν την εξουσία με στρατιωτικό πραξικόπημα.

Η κατάληψη της Νομικής,
Αριστοτέλης Σαρρηκώστας, 1973

τη θυμωμένη. Όμως η πραγματική Χούντα δεν ήταν αστείο, αγόρι μου. Ήταν ντροπή και αβάσταχτο βάσανο για τη χώρα μας.

– Τι είδους βάσανο και ντροπή ήταν, παππού; τον ρώτησα περιμένοντας μια ξεκάθαρη απάντηση.

– Μία ομάδα ανάξιων στρατηγών... είπε ο παππούς σκυθρωπός κι εγώ ξεσπάθωσα πάλι.

– Μα υπάρχουν ανάξιοι στρατηγοί; ρώτησα τόσο δυνατά που κάποιοι που περνούσαν από δίπλα μας γύρισαν, μας κοίταξαν και γέλασαν. Ντροπιάστηκε, γιατί δεν ήξερα αν γελούσαν για μένα που μιλούσα δυνατά ή για τους «ανάξιους στρατηγούς που ήταν Χούντα»!

Να πάλι το σοβαρό ύφος και το κάρφωμα με το βλέμμα!

– Δυστυχώς, Αλέξανδρε, παντού υπάρχουν άξιοι και ανάξιοι άνθρωποι, μου είπε σκεπτικός.

Προτίμησα να μη μιλήσω αφού, όπως πάντα, θα μου τα έλεγε σε λίγο μόνος του.

Ενώ περπατούσαμε προς τη λεωφόρο Πατησίων, ο κόσμος πλήθαινε με τα χαρίφαλα στα χέρια, όλο και πλήθαιναν. Μερικοί κρατούσαν πανό με διάφορα συνθήματα. Κρίμα που δεν μπορούσα να τα διαβάσω. Πάνω που πήγαινα να τον ρωτήσω τι γράφουν, συνέχισε την κουβέντα του για τους «ανάξιους στρατηγούς».

– Χρησιμοποίησαν όπλα του στρατού μας εναντίον μας. Έδιωξαν την **κυβέρνηση** και έγιναν αρχηγοί με το «έτσι θέλω». Από τώρα ο τρόμος και η φοβέρα πλάκωναν το στήθος των Ελλήνων. Όποιος τολμούσε να διαμαρτυρηθεί γνώριζε τη φυλακή, τα βασανιστήρια και την εξορία σε κάποια ξερονήσια της Ελλάδας. Κατάργησαν τη Δημοκρατία και έφεραν τη Δικτατορία, τη χειρότερη μορφή εξουσίας. Αποφάσιζε ένας και ο λαός έπρεπε να υπακούει, είτε συμφωνούσε είτε όχι. Διαφορετικά μας περίμεναν η φυλακή, τα βασανιστήρια ή και ο θάνατος. Αυτά έκανε η Χούντα, Αλέξανδρε.

Κατερίνα Μουρίκη, *Λίγα χαρίφαλα για το Πολυτεχνείο*, Διάπλαση, 2008

2 Γιατί αγωνίζονταν ο παππούς και η γιαγιά όταν ήταν νέοι;

3 Βρες στο κείμενο όλες τις λέξεις που χαρακτηρίζουν ή περιγράφουν τη Χούντα. Χρησιμοποίησέ τις για να απαντήσεις στην ερώτηση «Τι είναι η Χούντα;».

.....

.....

.....

.....

4 Κύκλωσε τη σωστή απάντηση.

- Ο παππούς έδειξε στον εγγονό του
 - α) το Πολυτεχνείο.
 - β) τη Νομική Σχολή.
 - γ) την οδό Πατησίων.
- Οι άνθρωποι που βρίσκονταν κοντά στη λεωφόρο Πατησίων κρατούσαν
 - α) εφημερίδες.
 - β) βιβλία.
 - γ) χαρίφαλα.
- Κατά τη διάρκεια της δικτατορίας
 - α) οι άνθρωποι μπορούσαν να διαμαρτυρηθούν ελεύθερα.
 - β) αποφάσιζε ένας και ο λαός έπρεπε πάντα να υπακούει.

5 Σάρωσε για να ακούσεις το ιστορικό των γεγονότων που οδήγησαν στην εξέγερση του Πολυτεχνείου και την πτώση της δικτατορίας στην Ελλάδα.

Γ. Χριστούγεννα

Το χριστουγεννιάτικο δέντρο,
Albert Chevalier Tayler, 1911

1 Παρατήρησε τον πίνακα και απάντησε στις ερωτήσεις.

- α) Ποιος είναι ο τίτλος του πίνακα;
- β) Ποια πρόσωπα βλέπεις στον πίνακα;
- γ) Ποιο είδος δέντρου επιλέγουμε συνήθως να στολίζουμε τα Χριστούγεννα;

2 Αναζήτησε στο διαδίκτυο το τραγούδι «Ω! Έλατο» της παιδικής χορωδίας Δ. Τυπάλδου για να το ακούσεις.

Ο στολισμός του έλατου είναι ένα χριστουγεννιάτικο έθιμο που συμβολίζει την ευτυχία των ανθρώπων και της φύσης για τη γέννηση του Χριστού. Το πρώτο στολισμένο δέντρο, όπως το γνωρίζουμε σήμερα, εμφανίστηκε στη Γερμανία. Οι Έλληνες παραδοσιακά, για να γιορτάσουν και να καλωσορίσουν τα Χριστούγεννα, στόλιζαν τα σπίτια και τις πλατείες τους με ένα καραβάκι.

3 Εσύ στο σπίτι σου στολίζεις χριστουγεννιάτικο έλατο ή καράβι;

4 Έχεις δει ποτέ στολισμένο χριστουγεννιάτικο καράβι;

Το έλατο των Χριστουγέννων

Το έλατο των Χριστουγέννων αφηγείται την ιστορία του, η οποία βασίζεται σε μια ιδιαίτερη παράδοση που δημιουργήθηκε πριν από πολλά χρόνια, όταν τελείωσε ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος. Ο δήμαρχος του Όσλο στέλνει κάθε χρόνο στη Βρετανία

ένα εντυπωσιακό χριστουγεννιάτικο δέντρο, δώρο-σύμβολο ειρήνης και φιλίας ανάμεσα στους δύο λαούς. Οι Νορβηγοί δασοπόνοι¹ επιλέγουν το δέντρο όταν είναι ακόμα μικρό. Το αποκαλούν «Βασίλισσα του Δάσους», του μιλούν και το αγκαλιάζουν ώστε να το βοηθήσουν να γίνει ψηλό και δυνατό.

Γεννήθηκα στο δάσος, από **σπόρος** έγινα **βλαστάρι**,² έτσι μου 'παν τ' αδέλφια μου,

Μεταφορικά «βλαστάρι» σημαίνει το μικρό παιδί: «Είσαι το βλαστάρι μας», είπαν οι γονείς.

1. **δασοπόνοι**: ειδικοί επιστήμονες που ασχολούνται με τα δάση.
2. **βλαστάρι**: το μαλακό τμήμα ενός φυτού ή ενός δέντρου, ο νέος βλαστός.

τ' άλλα δέντρα με καμάρι. Ο αέρας μού ψιθύρισε «Πόσο θα μεγαλώσεις! Είσαι έλατο ξεχωριστό, χαρά και φως θα δώσεις...». Μέρα τη μέρα ψήλωνα, όλο και πιο πολύ, μια σπιθαμή ακόμα και θα βλέπω τον ουρανό απ' την κορυφή.

Τη μέρα που με έκοψαν, ήμουν όμορφο και τόσο ψηλό! Έπειτα με μετέφεραν σε λιμάνι μακρινό. Σε λίγες μέρες βρέθηκα στου ωκεανού το κέντρο... και τώρα είμαι ένα χριστουγεννιάτικο δέντρο. Στέκομαι στην πλατεία **στολισμένο**, μες στον χειμώνα κάθε βράδυ φωτισμένο. Λιοντάρια μού κρατάνε συντροφιά κι ένα άγαλμα που ποτέ δεν με κοιτά.

Κι όταν οι περαστικοί να με χαζέψουν, σταματούν, χαίρομαι που τους βλέπω να μου χαμογελούν. Μα η καλύτερη στιγμή των εορτών είναι όταν ακούω τα τραγούδια των παιδιών. Τραγούδια για τάρανδους, κάλαντα του χιονιά, αυτά που αφηγούνται τα χρόνια τα παλιά. Τραγούδια για μάγους που ταξίδεψαν μακριά ακολουθώντας ένα άστρο που έφεγγε από ψηλά.

Μα δεν θα μείνω για πάντα εδώ. Του χρόνου άλλο έλατο θα στέκει γιορτινό. Ψήλωσα, μεγάλωσα, σας φώτισα για λίγο, έτσι να με θυμάστε όταν θα φύγω. Το ίδιο εύχομαι για τα παιδιά, να λάμπουν, να ανθίζουν, πιασμένα χέρι χέρι τον κόσμο να φωτίζουν.

Julia Donaldson, *Το έλατο των Χριστουγέννων*, Ίκαρος, 2021

5 Διάβασε το κείμενο και απάντησε στις ερωτήσεις.

- α)** Ποιος αφηγείται την ιστορία;
- β)** Πώς αποκαλούν οι Νορβηγοί δασοπόνοι το έλατο των Χριστουγέννων πριν το κόψουν;
- γ)** Ποια παράδοση υπάρχει ανάμεσα στη Νορβηγία και τη Βρετανία;
- δ)** Από πότε υπάρχει αυτή η παράδοση;

6 Τι ψιθύρισε ο αέρας στο έλατο;

.....

.....

.....

7 Με ποιο μεταφορικό μέσο ταξίδεψε το έλατο; Δικαιολόγησε την απάντησή σου.

.....

.....

.....

8 Ποια είναι η καλύτερη στιγμή των εορτών για το έλατο;

.....

.....

.....

9 Ποια ευχή δίνει το έλατο στα παιδιά;

.....

.....

.....

10 Βάλε στη σειρά τις προτάσεις για να είναι σωστή η ιστορία του έλατου των Χριστουγέννων.

Όταν μεγάλωσα με έκοψαν.	
Ταξίδεψα με πλοίο από το Όσλο στο Λονδίνο.	
Γεννήθηκα στο δάσος και από σπόρος έγινα βλαστάρι.	
Όταν οι γιορτές τελειώσουν, θα φύγω από την πλατεία.	
Τώρα βρίσκομαι σε μια πλατεία στολισμένο και φωτεινό.	
Οι Νορβηγοί υλοτόμοι με επέλεξαν για «Βασίλισσα του δάσους».	

Τις μέρες των γιορτών συνηθίζουμε να ευχόμαστε στα αγαπημένα μας πρόσωπα γράφοντας ευχετήριες κάρτες.

Αυτή είναι η ευχετήρια χριστουγεννιάτικη κάρτα του έλατου των Χριστουγέννων για τα παιδιά που του έκαναν παρέα με τα όμορφα τραγούδια τους.

11 Βρες την ευχή που υπάρχει σε κάθε κάρτα.

12 Και τώρα η σειρά σου! Γράψε ή ζωγράφισε μια κάρτα με χριστουγεννιάτικες ευχές σε ένα αγαπημένο σου πρόσωπο.

The form is a large red-bordered box with a decorative border of white leaves and a dotted line border. Inside, there are several horizontal dotted lines for writing. At the bottom, there are two small Christmas trees in red pots, one on the left and one on the right, with three dotted lines between them for writing.

13

Αληθινό ή ψεύτικο χριστουγεννιάτικο δέντρο; Με τη βοήθεια της δασκάλας σας χωριστείτε σε δύο ομάδες. Η μία ομάδα πρέπει να υποστηρίξει την επιλογή του φυσικού έλατου για στολισμό και η άλλη ομάδα την επιλογή του τεχνητού δέντρου. Παρουσιάστε τα επιχειρήματά της.

Θα στολίσω φυσικό χριστουγεννιάτικο έλατο γιατί:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Το ήξερες ότι τα φυσικά έλατα που προορίζονται για χριστουγεννιάτικα δέντρα δεν κόβονται από τα δάση αλλά καλλιεργούνται ειδικά για τον σκοπό αυτό; Αν επιλέξεις να αγοράσεις φυσικό δέντρο για το σπίτι σου, πρέπει να ελέγξεις αν έχει στον κορμό του την ειδική σφραγίδα ελέγχου από το δασαρχείο.

Θα στολίσω τεχνητό χριστουγεννιάτικο έλατο γιατί:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

“ Δ. Επαναληπτική
ενότητα ”

© <http://e-library.iep.edu.gr/>

Τα καλά παιδιά, 1949
Κώστας Γραμματόπουλος

© <https://orthodoxtimes.com/>

Τα κάλαντα, 1962
Γεώργιος Σικελιώτης

1 Παρατήρησε τις εικόνες και απάντησε στις ερωτήσεις.

- α) Τι ώρα της ημέρας είναι;
- β) Τι κρατούν τα παιδιά στα χέρια τους;
- γ) Μπορείς να καταλάβεις τι κάνουν;

2 Σάρωσε για να δεις έργα ζωγραφικής με θέμα τα κάλαντα.

ΤΙΤΛΟΣ

Τα κάλαντα είναι εθνικά τραγούδια του λαού που ψάλλονται την **παραμονή** των **Χριστουγέννων**, της Πρωτοχρονιάς και των Θεοφανίων. Είναι το μοναδικό έθιμο που διατηρείται σε όλη τη χώρα. Τα κάλαντα τραγουδιούνται από παιδιά και ενήλικες που γυρνούν από σπίτι σε σπίτι, με τη συνοδεία μουσικών οργάνων ή απλώς χτυπώντας το **τρίγωνό** τους. Τα κάλαντα αναφέρονται στο γεγονός της ημέρας και καταλήγουν με ευχές για τους ενοίκους των σπιτιών. Παλιότερα οι άνθρωποι συνήθιζαν να κερνούν όσους τους έλεγαν τα κάλαντα με διάφορα καλούδια, όπως μήλα, ρόδια, σύκα, καρύδια, κρασί, μέλι και λάδι, αλλά και σπιτικά γλυκίσματα, κουλούρια και πίτες, ως ένδειξη ευγνωμοσύνης¹ για τις ευχές που άκουσαν. Σήμερα στα παιδιά που λένε τα κάλαντα δίνουν χρήματα ή χριστουγεννιάτικα κεράσματα.

Η λέξη «παραμονή» σημαίνει:

- Η ημέρα που προηγείται γιορτής, επετείου ή σημαντικού γεγονότος.
- Η ημέρα που έπεται γιορτής, επετείου ή σημαντικού γεγονότος.

Συγγραφική ομάδα

1. **ευγνωμοσύνη**: η αναγνώριση ότι κάποιος σε έχει βοηθήσει ή ότι σου έχει κάνει καλό.

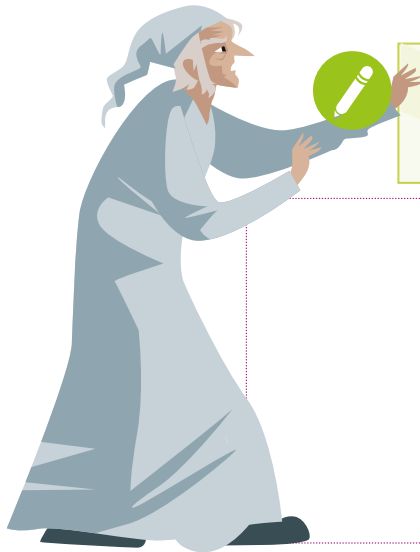
3 Διάβασε το παραπάνω κείμενο και απάντησε στις ερωτήσεις.

- Τι είναι τα κάλαντα;
- Τι συνήθιζαν να κάνουν οι άνθρωποι παλιότερα όταν άκουγαν τα κάλαντα;
- Τι συνηθίζουμε να κάνουμε εμείς σήμερα όταν ακούμε τα κάλαντα;
- Εσύ λες τα κάλαντα; Πηγαίνεις μόνος σου ή με παρέα;

4 Δώσε έναν τίτλο στο κείμενο που διάβασες:

5 Σάρωσε για να βρεις ποιοι και ποιες γιορτάζουν τις μέρες των χριστουγεννιάτικων εορτών.

6 Λύσε τα παρακάτω αινίγματα για να βρεις ποιοι ήρωες χριστουγεννιάτικων ιστοριών δεν θα ήθελαν να ακούσουν τα κάλαντα.

Τσιγκούνης είμαι,
δώρα δεν δίνω,
τα πάντα θα κάνω,
μόνος να μείνω.
Ποιος είμαι;
Ο

7 Αν δυσκολεύεσαι να με βρεις, διάβασε την ιστορία μου.

8 Αν θέλεις να μάθεις ποια είμαι, σάρωσε εδώ.

Κάλαντα αν ακούσω
θα κλείσω τα αφτιά,
μάγια θα κάνω
σε όλα τα παιδιά.
Ποια είμαι;
Η

Σε αυτή την ενότητα έμαθα:	Πολύ 	Λίγο 	Καθόλου
Να περιγράψω μία εικόνα κι ένα πρόσωπο.			
Να εντοπίζω πληροφορίες σε ένα κείμενο.			
Να γράφω μία ευχή.			
Να βρίσκω πληροφορίες σε μία αφίσα.			
Να βρίσκω τα μέρη ενός ποιήματος.			
Να εντοπίζω τα βασικά στοιχεία μίας επιστολής.			

1η ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ

έθιμο	κάθε εκδήλωση της κοινωνικής ζωής που διατηρείται και επιβάλλεται από τη συνήθεια και την παράδοση
λαϊκή παράδοση	η μεταβίβαση ενός εθίμου σε κάποιον απόγονο
παροιμία	λαϊκή φράση η οποία επιγραμματικά εκφράζει μια αλήθεια για τη ζωή

2η ΕΝΟΤΗΤΑ Η ΣΧΕΣΗ ΜΟΥ ΜΕ ΤΑ ΖΩΑ

γνώμη	η άποψη που έχει διαμορφώσει κάποιος σχετικά με ένα θέμα
δικαίωμα	απαίτηση που την επιτρέπει ένας άγραφος νόμος ή που την κατοχυρώνει ένας γραπτός νόμος
έκθεμα	αντικείμενο το οποίο εκτίθεται σε δημόσια θέα
περιγραφή	γραπτός ή προφορικός λόγος που περιγράφει κάποιον ή κάτι ή ένα γεγονός
σύμβαση	νομικά κατοχυρωμένη συμφωνία μεταξύ προσώπων
συμβουλή	γνώμη ατόμου που έχει γνώσεις, εμπειρία ή είναι ειδικός σε κάποιον τομέα
τοιχογραφία	η τέχνη της διακόσμησης του τοίχου με ζωγραφικές παραστάσεις

3η ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΠΕΤΕΙΟΙ ΚΑΙ ΓΙΟΡΤΕΣ

επέτειος	η ημέρα κατά την οποία συμπληρώνεται ένας χρόνος ή περισσότερα χρόνια από τότε που συνέβη ορισμένο, σημαντικό ή αξιομνημόνευτο, γεγονός
Πρωτοχρονιά	η πρώτη ημέρα του Ιανουαρίου κυρίως ως γιορτή για την αρχή του νέου έτους

ΚΟΛΟΦΩΝΑΣ

